sosyalist YARIN

5 ocak 1977
SAYI 8
400 kuruş

haftalık siyasi haber ve yorum dergisi

Tarihsel Gelişimin Gerisinde Kalanlar

HALK NE DİYOR

seslenis

İZMİRLİ LİSELİLERDEN

Sosyalist Yarın Dergisine"

Öğrenim özgürlüğünün tümüyle kalktığı günümüzde tüm öğrenim kurumlarında olduğu gibi İzmir Namık Kemal Lisesinde de saldırılar gün geçtikçe artmaktadır. Bizler Lisemizin ilerici öğrencileri olarak, bu saldırıları tüm devrimci basında bu arada "YARIN" dergisinde halkımıza duyurmayı görev bildik. Yazımızın derginizde bir an evvel yayınlanması baskılara gögüs germede bize güç katacaktır. Saygılar ve başarı dileklerimizle.

Yurdumuzun her yöresinde, ilerici yurtsever öğrenciler üzerinde oynanan oyun, son günlerde İzmir Namık Kemal Lisesinde oynatılmak istenmektedir. Lisemizi faşistleştirmek için ellerinden gelen her türlü baskıyı uygulayan idare- komando ittifakı bir türlü taban oluşturamamaktadır. Son olarak 20 Aralık Pazartesi günü okul önünde toplanan faşist sürüler, ilerici öğrencileri dışarı çıkartmamış, dersleri engellemiştir. Bu arada ilerici öğrencileri taşa tutmuşlar, fakat devrimci sorumluluğa sahip öğrencilerden karşılık göremeyince kitle önünde tecrit olmuşlardır. Hepsi de silah ve zincirlerle donatılmış faşist katiller, gece öğrenimi de yapılan okulumuzu geceleri kurşunlamaktadır. Kim oldukları herkesçe bilinen faşist milisler, okulun bulunduğu semti adeta yönetimlerine geçirdiler. Ayrıca okul içi komandoları, idarenin de desteğiyle ilerici öğrencileri tehdit ve baskı altında tutmaktadırlar. Okulda can güvenliği kalmamıştır. Fakat bu faşist sürüler artık şunu iyi bilmelidir ki; Namık Kemal Lisesinde tek yurtsever kalana dek, okulumuzu faşistleştirme çabaları boşa çıkacaktır. Bizler Demokratik Lise- üretime dönük eğitim kavgamızı sonuna dek sürdürme kararındayız. Bu mücadelemizde İzmirdeki tüm Liseli devrimcileri ve demokratik kuruluşları bizlere destek olmaya çağırıyoruz.

KAHROLSUN FAŞİZM!
YAŞASIN DEMOKRATİK LİSE KAVGAMIZ !

İZMİR NAMIK KEMAL LİSESİ İLERİCİ ÖĞRENCİLERİ.

23.12.1976 sabah saat 7.50 sıralarında büyük bir kitle bahçeye toplanmış, seslerini bir kez daha duyurmak için ısrarla gerçeklerin aydınlatılmasını istiyorlar.

İskenderun Cumhuriyet Lisesi bunca göz yummalara artık son verilmesi gerekliliğini içlerinde yaşattıkları gerçek eğitim sevgisiyle isyan edip, boykota karar verdiler. Sabahın erken saatlerinde sessiz yürüyüşleriyle Atatürk büstüne gelen büyük kitle İstiklal Marşının okunmasından sonra bir dakikalık saygı duruşuna geçildi. Kaymakamlıktan müsbet bir cevap alamayınca okula döndüler. Karar birliğiyle ders yapılmaması gerekliliğini duyan öğrenciler özledikleri eğitimi anlatabilmek için bağırmaya başladılar. "HALKA DÖNÜK EĞİTİM", "IRKÇI EĞİTİME SON", "IRKÇI KİTAPLARA SON", "ÖLMEK VAR DÖNMEK YOK", "IRKÇI EĞİTİME GEÇİT YOK","GERİCİ EĞİTİM KAHROLSUN","EĞİTİMDE ÖZGÜRLÜK", "YAŞASIN DEMOKRATİK EĞİTİM" sloganlarını durmadan yüksek sesle müdürüne, öğretmenlerine, çevrelerinde oldukça kalabalık polis gurubuna ve binlerce velilere anlatmaya çalışıyorlardı. Yedi saatlik süre içinde bağrılarından kopan gerçekçi eğitim onların susuzluğunu, açlığını, yorgunluğunu hissettirmiyordu. Hepsinin de içlerinde tek duygu vardı "Eşit bir eğitim".

24.12.1976 sabah saat 7.45 bir günün başlangıcına yine 500'e yaklaşan talebe gurubu derslere girmemeye kararlıydılar. Bağırışlarında hep özgürlük kokuyordu. İkinci günü daha fazla hareketletilmişti boykot gidiş haldı. Polis tertibatı artırılmış çevre halkın korkuları yine içlerinde hem de taze taze. Önüne geçebilecek bir yöneticiyi görmek çok zor. Kendinden geçen talebeler gözler önünde Felsefe, Tarih ve psikolojiyi yakarak arzulanan öğretimin henüz gerçekleşmediğini anlatmak istiyordu uyuyanlara.

Ne demekti; Şia, din başkanlığı meselesinde Ali'yi tutanlardır. Bunlar Ali'yi tanrı mertebesine çıkaranlar (Galiye)dir. Galiyeye göre, domuz eti ve şarap dince yasak (haram) değildir, helaldir. Evli erkek ve kadının evlilik dışı cinsel ilişkiler kurması (zina) da helaldır". Bunları yazarken neyin kastedildiğini inceden inceye düşünen olmamış mıdır dersiniz. Türkiye devleti ülkesiyle, milletiyle bölünmez bir bütündür sözünü dilinden düşürmeyenler susacaklar mı? Her ne olursa omsun susmıyan kişiler varsa onlar da aydın öğrenci topluluğun olmasıydı. Çok iyi anlatıyordu İskenderun Cumhuriyet Lisesi öğrencileri sürdüreceğiz diyorlar boykotu hakkımızı alana kadar. Birlik olmak için şimdi kararlar alıyor öğrenci ve toplum. Kimbilir kaç gün kaç hafta ve hatta kaç aya kadar boş sıralar okullarda duracak.

M.H.ÖZERAKMAN
İSKENDERUN

DEĞİNMELER

Yirmi yedi yıl önceydi. Onbir yaşındaydım. Öğretmen olan amcam yazları köye, yaylaya gelirdi. Bir keresinde bir de gramofon getirmişti. Gramofon nedir nasıldır, bilmezdik. Bütün konu komşu hemen hergün toplanır plakları dinlerdik zevkle, coşkuyla, biraz da hayretle: Karadır kaşların ferman yazdırır, Süt içtim dilim yandı, Çadırımın üstüne şıp dedi damladı...

Kırk yaşına geldik, aynı türküleri dinler dururuz. Derken bir de band işi çıktı mı, ondan sonra türkülerin sıraları da değişmiyor. Hep aynı türküler hep aynı sıra ile, yıllardır !

Bu ulus yeni türküler yapmıyor mu ? Değişen toplumsal ve sosyal düzeye koşut yeni türküler yaratmıyor mu? Bize aynı türküleri, sırasını bile değiştirmeden yıllar yılı dinletenler, bizi değişimlere alıştırmamak mı istiyorlar ? Tutucu bir toplum oluşturma çabasının TRT'ye, TV ye yansımasından başka ne anlama gelir bu ?

Şaban televizyonunda sık sık türkü okuduğunu zanneden sözümona sanatçılar, Anadoluya bir turneye çıksalar, hiçbir yerde üç-beş kişi bulamazlar kendilerini dinletecek.

Nerde Mahzuniler, İhsaniler, Şah Turnalar, Çırakmanlar... Bunlar halkın gören gözü, duyan kulağı, söyleyen dilidirler. Bu yüzden de gittikleri yerlerde dinleyici rekorları kırarlar. Ama niçin Radyo ve Televizyon bunlara kapalı? Ama niçin kimisi gözaltında, kimisi tutuklu? Halkın sevgilisi halka rağmen "damda", sözümona sanatçı-türkücü Radyoda, TV de.

Bu tutum sermaye sınıfı iktidarı MC'nin sanata, halk sanatına, dahası halka olan zulmünün türkülere, türkücülere yansıyan bölümüdür.

Biz bu yüzden kendi türkülerimize, yeni türkülere hasretiz.

* * *

Bizim köyün iki suyunu tahlil ettirdik; içilmez derecede pis-mikroplu çıktı. Gıda maddeleri tüzüğünün bilmem kaçıncı maddesine göre, "içilmesi tehlikelidir" diye rapor geldi sıhhadan. Başvuruldu ilgili yerlere Ne bir ses ne bir nefes. Adamların derdi köy mü ? Köylü mü? Koç grubu, Sabancı grubu, Eczacıbaşı grubu, Demireller grubu... dururken bizim köyün suyuyla kim ilgilenir. Vergi iadesi, teşvik belgesi, mobilya komisyonu, ucak yolsuzluğu sorunlarından bizim köylü ne anlaya. Suyu mikroplu imiş, canları cehenneme! Demirel bir vatandaş tarafından azıcık sıkıştırılsa "Sizi zorla tutmuyoruz burada kapılar açık, çıkıp gidebilirsiniz. " dememişmiydi bir zamanlar güneydoğu anadoluda, o vatandaşa. "Suyumuz sağlığa zararlı imiş, ille de su isteriz" diye azıcık sesini yükseltse bizim köylü, alacağı cevap yukardaki gibi olur. Oy mu? Oy kaygıları bile yok adamların. Oy veren her yere hizmet mi götürülür? Hizmet, oydan öte bazı şeyler verebilenleerdir, sınıfsaldır; zaten oyu da onlar getirir.

Bizim köylü sermaye sınıfından değil ki, ona hizmet götürecek, onları söz ve karar sahibi kılacak siyasal iktidarlara hasretiz. Hep süt içiyoruz dilimiz yanıyor. Bari bundan sonra "acıyı bal eylemesek" diyorum.

M.NURİ AYNALI

sosyalist YARIN

Sahibi : Cenan Bıçakçı
Genel Yönetmen : Aydın Köymen
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Ender Yiğitel

Adres : G.M.Kemal Bulvarı 112/18,Maltepe/Ankara
Telefon :29 10 42 Posta Çek No :101648
Baskı : Daily News Ofset Dağıtım : Hür—Dağıtım

ABONE ŞARTLARI
Altı Aylık : 100 TL
Bir Yıllık : 175 TL

Tarihsel Gelişimin Gerisinde Kalanlar

aydın köymen

1976 geride kaldı. Ama geride kalan yalnızca 1976'nın rakamla yazılışı. 1977, 1976' nın yarattığı nesnel koşullar üzerinde oluşacak. 1977'deki her olgu, 1976 daki olgulardan kaynaklanacak. Herşey yeniden başlamayacak. Aksine herşey, 1976'daki herşeyin evrimi biçiminde gelişecek. Bu nedenle 1976'yı iyi değerlendiremeyenler, 1977'de de başarıya ulaşamayacak. 1976'nın gerisinde kalanlar, 1977'nin de gerisinde kalacak. Belki de bunlar, bir daha dönmemek koşuluyla tarih sahnesinden çekilecek. Yerlerini, tarihin gerçekliğinin bilincine varmış olanlar alacak. Çünkü çağdışı yapıyla çağı yaşamak olanaksız. Çağdışı kalarak çağı etkilemek ise, hiç mümkün değil.

1976'nın Türkiye'de 1977'ye bıraktığı en önemli miras politikleşme. 1976, Türk toplumunu genel olarak politikleşme sürecinin oldukça ileri aşamalarına getirdi. 1976'da her Türkiye vatandaşı, yurt ve dünya olaylarına karşı biraz daha fazla ilgi duymaya başladı. Bir sürü sorun daha, bir sürü insanın kendi sorunu haline dönüştü. Örneğin, 1975 de pahalılık 20 milyon kişinin sorunu iken, 1976 da belki 30 milyon kişinin sorunu haline geldi. MC, çağdışılığını kitlelere dayatmak isteyince kitleler çağdışılığın bilincine varmaya başladı. Çağdışılık üstünde düşünülmeye başlanınca, MC üstünde düşünülmeye başlandı. MC ile ilgilenilince politikayla yüzyüze gelindi. Toplumu politika dışına itme çabaları yoğunlaştıkça, toplumun politikaya olan ilgisi arttı. Çünkü politika dışı tutmanın kendisi bir politikaydı. Ama toplumun nicel birikiminin gerisinde bir politikaydı. Bu nedenle, politika dışı tutma politikası ters sonuç verdi. Niceliği niteliğe dönüştürdü. Öznel bir unsur olarak politikleşme sürecini hızlandırdı.

1976'nın toplum açısından temel niteliği bu. Bunu kavrayanlar var. Ama bunu kavrayamayanların sayısı da az değil. Kavrayanlar çıkar yolu da buldular. Politika dışılığı savunmak yerine, politik katılımı artırmak için çaba gösterdiler. Bu amaçla, politika dışı örgütlerin yerine, politik örgütlenmeye ağırlık verdiler. Bundan beklenen yarar ikiliydi. Böylece hem çıkarlarını temsil ettikleri kitleler politikleşerek, politikaya kitle olarak ağırlıklarını koyacaklar ve hemde toplumun politik olarak örgütlenmemiş kesimleri üzerinde etkinlik sağlanacaktı. Bu durumu ve yararları en iyi biçimde sanayi burjuvazisi saptadı. "Hür Teşebbüs Kuruluşları Birliği"ne öncülük etti. Burjuvazinin diğer kesimlerini de bünyesine alarak oluşturan "Hür Teşebbüs Kuruluşları birliği", tümüyle politik bir programla 1976'nın son günlerinde tarih sahnesine çıktı. Ekonomik çıkarları şimdilik MC ile teminat altında olan Türkiye burjuvazisi, şimdi, en bilinçli kesimi olan sanayi burjuvazisinin önderliğinde, "Hür Teşebbüs Kuruluşları Birliği" vasıtasıyla dolaysız olarak, kitle halinde politik yaşama atılıyor. Tabii bu, Türkiye burjuvazisinin bu güne kadar politika dışında olduğu anlamına gelmiyor. "Hür Teşebbüsler Kuruluşları Birliği" nin önemi, dolaysızlığı ve kitleselliği. Bunun yanında, açık açık bir siyasi program önermesi ve "bunu uygulayacak siyasi partiyi destekleyeceğim."demesi.

Toplumun siyaset dışı kalmasından umut kesenler, sendikalara da el atmakta gecikmediler. Daha doğrusu, tümüyle politik amaçlı sendikalar oluşturdular. Böylece işçi sınıfını, sendikal mücadelenin gerekliliği noktasından yakalayarak kendi ideolojileri doğrultusunda politikleştirmeyi amaçladılar. 1976 yılı, bu amaçla kurulan ya da kurulmuş olupta geliştirilen sendikalar yılı oldu bir bakıma. Faşist ideolojinin Türkiyedeki resmi temsilcisi MHP, Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu (MİSK) ile, MSP ise, Hak-İş Konfederasyonu ile bu işin peşine düştüler. İkisi de, Türkiye de işçi sınıfının politik bilinç aşamasına ulaşmamış olmasından medet umuyor. İşçi sınıfı içindeki en işçileşmemiş unsurlara hitap ettikleri de bir gerçek. Ama önemli olan, kitleleri politika dışında düşünmekten vazgeçmiş olmaları.

> 1976, TÜRK TOPLUMUNU GENEL OLARAK POLİTİKLEŞME SÜRECİNİN OLDUKÇA İLERİ AŞAMALARINA GETİRMEKLE KALMADI. BU GELİŞİM İÇİNDE OLAN KİTLELER, BU GELİŞİME KENDİ SINIF YORUMLARINI DA KATMAYA BAŞLADILAR SINIF ÖRGÜTLERİNİN BAŞINDA BULUNANLAR, BUNU MUTLAKA HESABA KATMAK ZORUNDA. ŞİMDİLİK BUNU HESAPLAYABİLENLER 1977 DE DE AYAKTA KALACAK'. AMA BELKİ 1978 DE AYAKTA KALABİLMEK İÇİN BU DA YETMEYECEK.

Evet, 1976 yılının temel niteliği işte bu. Ama başta da dediğimiz gibi, bunu anlayanların sayısı da az değil. Hele anlayıpta kendi konumlarından dolayı çaresizlik içinde çırpınanların sayısı bir hayli fazla. Bunlar, çağdışı konumlarını sürdürmek çabası içinde. En başta gelenleri Türk-İş yöneticileri. Bunlar iki bölük. Birinci bölüğü tek başına Halil Tunç oluşturuyor. Halil Tunç partisiz ve partisizliği Türk-İş'in resmi politikası olarak sürdürme çabası içinde. Ama bu çabanın nedeni, kendisinin partisiz olması değil. Nedeni ancak böyle bir çizgide devam edildiği takdirde kendi varlığını koruyabilecek olması. Çünkü Halil Tunç işçi lideri ama, işçi değil. Halil Tunç'un çıkarları, işçi sınıfının çıkarları ile özdeş değil. Kendi çıkarları, burjuvazinin çıkarları ile özdeş. Bu yüzden Halil Tunç, ancak bir burjuva partisini önerebilir. Oysa buna, ne Türk-İş'in tabanı ve nede kamuoyu izin vermiyor.

Bu nedenle Halil Tunç çaresiz. Çaresizliğin çözümünü oyalamacılıkta ve CHP'nin açığa çıkmamış niteliğinde arıyor. Türk-İş'in yöneticilerinin ikinci bölüğü partili. Ama onlar da, çıkarları ve mensup oldukları siyasi partiler işçi sınıfı çıkarları ile özdeş olmadığı için, Halil Tunç'un çaresizliğini paylaşıyorlar. İşte ikide birde hangi siyasi partinin desteklenece-ğini belirlemek için toplantılar yapılmasının ve bu toplantılardan hiç bir sonuç alınmamasının temelinde yatan bu. Bunlar için tek çözüm, "partilerüstü politika." Ama 1976 da zor yürütülen bu politika, 1977 de galiba hiç yürümeyecek. Çünkü 1977, seçim yılı.

Türk toplumundaki politikleşme hızına karşı çaresiz kalanların bir kısmı da, öbür işçi sendikaları konfederasyonunun bışında olanlar. Yani Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) nun başında olanlar. Ancak, bunların işi daha da zor. Çünkü bunlar, Türkiye'deki sosyalist hareketin gelişimine de ayak uydurmak zorundalar. Disk'in tabanının niteliği, bunu böyle gerektiriyor. Zira DİSK'in tabanı, Türkiyede sosyalist bilinçlenmenin sınıf tabanına oturmaya başladığı en geniş platform. Sosyalizmin en yoğun tartışıldığı yer DİSK'in tabanı. Bu nedenle Kemal Türkler ve şürekasının işleri, Halil Tunç ve yandaşlarının işlerinden daha zor.

DİSK'in ana tüzüğünde "işçi sınıfının ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan kalkınması ve yücelmesi için, öncelikle Türkiye'nin her bakımdan bağımsız olması"nın ve "hızlı bir kalkınma yoluna girilmesi"nin zorunlu olduğu belirtiliyor ve "bundan ötürü de, Türk işçi hareketlerinin devrimci bir öze kavuşma" sının şart olduğu ifade ediliyor. Görüldüğü gibi DİSK Ana Tüzüğü, açıkça politik hedefler getiriyor ve bu hedeflere ulaşmak için gerekli politik çizgiyi de saptıyor. Ancak, Kemal Türkler ve şürekasının çıkmazı, DİSK ana tüzüğündeki bu açık hükümlerden kaynaklanmıyor. Çıkmazın temelinde, bu hükümlerin DİSK tabanında giderek özümlenmesi, buna karşılıkta DİSK yöneticilerinin bu gelişime ters düşmeleri yatıyor. Çünkü DİSK yöneticileri sosyalist değil. Çıkarları elvermediği için sosyalist değiller.

DİSK'in tabanında politikleşme sosyalistleşmekle özdeş. Sosyalistleşmenin hız kazanması, sosyalizmin temel ilkelerinin örgüt içinde yaşama geçirilmesi talebini doğuruyor. Kemal Türkler ve şürekasını korkutan işte bu. Bu temel ilkelerden birisi de, tabanın gerçekten söz ve karar hakkına sahip olması. Bu ise, kalımlı yöneticiliğin sonu demek. Kemal Türkler ve şürekası şimdilik bu talepleri, politikleşme hızına ayak uydurarak erteliyebileceklerini sanıyorlar. Ama onların politikleşme hızına ayak uydurmak diye yutturmaya çalıştıkları, aslında işçi sınıfını geriye çekmekle aynı şey. Çünkü önerdikleri çözüm CHP. Oysa CHP, DİSK tabanının gelişmesinin gerisinde. Çünkü dediğimiz gibi, DİSK tabanı için politikleşme çizgisi sosyalizm doğrultusunda. Sosyalist olmayanların bunu kavraması ise olanaksız. Dolayısı ile şimdiki DİSK yöneticilerinin, ne örgüt içinde kendi durumlarını ve nede örgütün dışa karşı durumunu tarihsel gelişim içinde olumlu bir çözüme kavuşturmaları söz konusu değil. Bu da kendi sonlarının başlangıcı demek.

1976, Türk toplumunu genel olarak politikleşme sürecinin oldukça ileri aşamalarına getirmekle kalmadı. Bu gelişim içinde olan kitleler, bu gelişime kendi sınıf yorumlarını da katmaya başladılar. Sınıf örgütlerinin başında bulunanlar, bunu mutlaka hesaba katmak zorunda. Şimdilik bunu hesaplayabilenler 1977'de de ayakta kalacak. Ama belki 1978'de ayakta kalabilmek için bu da yetmeyecek. Çünkü politikleşmenin bir aşamasında, kitlelerin politikayı etkileme yanında, politikayı bizzat saptama ve saptananı yürütme isteği ön plana çıkacak. İşte o zaman Kemal Türkler ve benzerlerini, özünden bu talebe karşı olan "toplumsal ilerlemeciler" bile kurtaramayacak......

1976 da burjuvazinin siyasal talepleri ön plana çıktı

1976 YILINDA DIŞA BAĞIMLILIK ARTTI

Sayısal değişimlerin yanı sıra Türkiye, 1976 yılında nitel önemli değişimler gösterdi. Sermaye birikiminin, bir önceki yıl kâr oranlarında görülen artışın etkisiyle hızlandığı yıl içinde, tekelleşme süreci de yoğunluk kazandı.

Mali sermaye ile sanayi sermayesi arasındaki yalınlaşma süreci yoğunluk kazanırken, işsizler ordusu büyüdü, burjuvazi siyasal yaşam üzerindeki etkisini daha sistemli bir biçimde sürdürmek için yeniden örgütlenme yolunu seçti.

Türkiye, 1976 yılı boyunca ekonomik bakımdan dışa bağımlılığını artırdı. Ödemeler dengesinde ortaya çıkan açığın giderilmesi için, sanayi sermayesi, elinde bulundurduğu bankalar aracılığıyla Avrupa para piyasalarına doğrudan borçlanma eğilimlerini artırdı. Böylece, ham madde, makine-teçhizat ve teknoloji açısından dışa bağımlı Türkiye sanayisi, bu kez yurt içi tasarruf olanakları kalmadığı için, yerli üretiminde de uluslararası sermayeye bağımlı hale geldi. Arsa spekülasyonundan, matbaacılığa kadar her dalda sermayesini dışarıdan getirme durumuna giren burjuvazi, böylece uluslararası sermaye ile bütünleşme sürecine hız katarken burjuvazinin hükümeti de, bu gelişimde doğrudan rol oynadı. Hükümet de, uluslararası para piyasalarından doğrudan borçlanmaya başladı. Ayrıca, uluslararası tekel temsilcilerini Türkiye'ye getirerek onlarla işbirliği koşullarını görüşmeye başladı.

Uluslararası mali kuruluşlar ve hükümetlerle ikili ilişkiler aracılığıyla sürdürülen borçlanma politikası, 1976 yılında boyut değiştirerek, kişilerden borçlanma, özel mali kurumlardan borç alma biçimine girdi. Böylece, iktidar da, emperyalizmin Türkiye'yi sermaye yoluyla bağlamasında hızlandırıcı rolünü oynadı.

Dış sermaye ile bağımlılık, yabancı sermayenin yurda girişinden öte, kredi ilişkilerine dönüşürken, yurt içinde de tekelleşme eğilimini yeni bir aşamaya vararak mali sermaye ile sanayi sermayesinin ittifakının tamamlanmasına yardımcı oldu. Koç grubu da bir banka satın alırken, Sabancı grubu mali sermayesini uluslararası sermaye ile birleştirerek bağımlı sermaye birikimini devam ettirdi. Diğer sermaye grupları da mali sermaye ile bütünleşme çabalarını hisse senedi piyasalrında etkin rol oynayarak sağlamaya çalıştılar. Bu arada, petrol dolarlarının Türkiye'ye giriş biçimi olan Dövize Çevrilebilir Mevduat ve Özel Dış Kredi mekanizmalarının Türkiye'ye uzanmasında köprü niteliğini taşıyacak, bankalar yasasının denetimine dahi olanak tanımayan sermaye grupları ortaya çıktı. "Borsa Bankeri", "Sermaye Pisasası Uzmanı" gibi ünvanlarla, bürokrasinin üst kademelerinden gelen kişilerin, eski Başbakanların yönetimindeki bu nitelikteki ilişki ağaları ile Türkiye, dışa bağımlılık sürecine yeni bir halka taktı.

BURJUVAZİ SİYASAL AMAÇLI ÖRGÜTLER KURDU

Sermayenin uluslararası sermaye ile bu nitelikteki birleşmesi, yurt içinde de burjuvazinin nitel girişimlerini destekledi. Sermaye birikimi açısından sorunlarının önemli bir bölümünü dış birleşme ile çözümleyen burjuvazi, ekonomik çıkarlarını sağlamlaştıracak siyasal girişimlerde bulunmaya başladı. Böylece 1976 yılının başlarından itibaren, siyasal konuların tartışıldığı, özellikle işçi sınıfının siyasal mücadelesini önleyici tedbirlerin görüşüldüğü burjuvazı temsilcileri toplantıları, yıl sonunda "Hür Teşebbüs Konseyi" adı altında bir birleşmeyi doğurdu.

Böylece, ekonomik çıkarlarının başta bulunan siyasal iktidar tarafından garanti altına alındığını anlayan burjuvazi AP Genel Başkanı Demirel'in yakın dostu bir gazete patronunun da himayesinde, siyasal birleşme sürecine girdi. Başlangıçta, kapitalizmin genel korunmasına ve sınıfsal çıkarlarına aykırı düşen hareketlerin kınanmasını hedef alan bu topluluk, Demirel'in direktifleriyle ve gazete patronunun yol göstericiliğiyle parti desteklemeye varan bir siyasal çabaya dönüştü. İşte 1976 yılının niceliksel değişiminin en önemli göstergesi bu oldu. Yıl sonunda tamamlanan girişim, "hür demokratik rejim" adı altında, mevcut sömürü düzeninin sürdürülmesi çabalarına yönelik olduğunu açıkça ilan etti.

İŞSİZ SAYISI BİLİNÇLİ OLARAK ARTIRILDI

Burjuvazi, 1976 yılı boyunca girişimlerinde, ekonomik çıkarlarının yanı sıra politik sorunlarına ağırlık veren bir yöntem izledi. Grev kırıcılığı için fonlar kuruldu. Yıl içinde toplanan İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Kurulunda işçi sınıfı işsizler ordusu ile tehdid edildi. Sayıları her geçen gün artan işsizler ordusuna 1976 yılında daha çok işsiz katıldı. Bir yandan burjuvazi emek yoğun tesislerin kurulmasından kaçınarak daha az işçi çalıştırma yöntemini ve işçi alma yerine döviz ithalini seçti. Dış para piyasalarına olan borçlanmaların giderek artmasının temel bir nedenini de bu olgu oluşturdu. Uzun dönemli hesaplamalar sonucunda burjuvazi, "işçi yerine makine" slogan ile, ithalatını artırdı. Bu nedenle de Türkiyenin döviz gereksinimi arttı.

Türkiye daha çok ithalat için daha çok döviz bulma zorunluluğuyla karşılaşırken, bir döviz gelir kaynağı da kapanma eğilimine girdi. Yurt dışında çalışan işçilerin sayısındaki azalma ve yerleşiklik durumundaki değişim, yurda gönderdikleri döviz miktarını azalttı. Diğer yandan, yurda dönüşlerin hız kazanması ve yurt dışına çıkışların durması, işsizler ordusuna yeni katılmaların kaynağını teşkil etti.

1976'DA SANAYİ SERMAYESİ TIRMANIŞA GEÇTİ

1976 yılının sayısal göstergeleri de, sanayi sermayesinin yeni tırmanmalarının kanıtları ile doluydu. 1976 yılı içinde tekellerin hisse senedi fiyatları Türkiye'de şimdiye dek görülmemiş düzeyde artı. 1976 yılının kâr oranlarının artış hızı bakımından, bir önceki yılın üzerinde gelişim gösterdi. Gerçekten de 1975, sanayi burjuvazisi için 'altın yıl' niteliğini taşımıştı ve bunun etkileri 1976 da da devam etti.

Bankalar tarafından dağıtılan krediler, 1976 yılında çok sınırlı arttı. İş tasarrufların giderek düşüş göstermesi, bankalardaki mevduatın, fiyat artışlarının gerisinde artmasına yol açarken, dövize çevrilebilir mevduat kaynaklarıda kredi artışlarını önceki yıl düzeyine erişmesine yeterli olmadı. Ancak, bu kıt kredi kaynaklarına rağmen, özel kesim, yıl içinde "kredi darlığı" şikayetinde bulunmadı. Bunun da nedeni, bir önceki yıl ortaya çıkan kâr artışının kendi kendini finansman imkanına dönüşmesi ve bankaların kendi şirketlerine kredi dışı mali olanaklar sağlamasıydı.

FİYAT ARTIŞLARI EMEKÇİLERİ EZDİ

1976 yılının sayısal bir diğer önemli gelişimi de, fiyatlarda gözlendi. 12 aylık dönem itibarıyla fiyatlar genel düzeyindeki artış, bir önceki yılın üç katına yaklaştı. Bir yıl içinde toptan eşya fiyatları endeksi yüzde 22 arttı.

Fiyatlar genel düzeyindeki artış, doğrudan tüketiciye yansıtıldı. Yıl içinde kurulan şirketlerin büyük bir bölümü, üretimden tüketime dek uzanan halkaların sayısını artırma amacıyla ortaya çıktı. Böylece tekelleşme eğilimi sürdü. Dağıtım kanallarındaki tıkanıklıklar, yoksul halkın tüketim gereksinimi, maliyetinin bir kaç kat üzerinde fiyatla karşılamasına yol açtı. Sözgelimi, buğday destekleme alım fiyatları bir önceki yıla oranla yüzde 7,4 oranında artarken, piyasada buğdayın satış fiyatı yüzde 24 yükseldi.

1976'DA HERŞEY ÖZEL SEKTÖR İÇİNDİ.

1976 yılında, kamu iktisadi kuruluşlarının bir bölümü, ürettiği mallara zam yaparak açıklarını kapatırken, bir bölümü de mali desteğini Hazine'den sağladı. Ancak bu iki tür kuruluşun ürettiği malllar arasında belirgin bir ayrım görüldü. Bütan gazı, basma, sümerbank ayakkabısı, çay gibi halkın günlük yaşamında kullanmakta olduğu mallara zam yapılırken, özel sektörün girdi olarak kullandıgı mallara zam yapılmaması için özel bir özen gösterildi. Demir-çelik girdisine zam yapılmadı, petkim ürünlerine zam yapılmadı. Bütün güçlüklere rağmen petrole zam yapılmadı. Bu tür ürünlere zam yapılmaması nedeniyle ortaya çıkan finansman açığı ise Merkez Bankası kaynaklarına dayalı hazine borçlanması biçiminde kapatıldı.Böylece, özel sektörün girdi olarak kullanıldığı mamullerin fiyatlarını sabit tutmak için yük ekonominin tümüne getirilidi. Merkez Bankası kaynakları yasalara aykırı yöntemlerle kullanıldı ve piyasadaki para miktarı artırılarak, fiyatların hızla yükselmesine yardımcı olundu.

Sayısal boyutları itibarıyla, çalışanların ekonomik durumlarının daha da kötüleşmesine yol açacak gelişimlerle dolu. 1976 yılı, burjuvazinin siyasal olaylar karşısında daha aktif bir tutum takınma kararı ile birlikte nitel değişimlerin de izlerini taşıyan bir yıl oldu.

1976 nın son iki haftası, grevlerin en yoğun olduğu haftalardı

Geride bıraktığımız 1976 yılının son iki haftası, grevde bulunan işyeri ve katılan işçi sayısı bakımından yılın en yoğun iki haftası oldu. Sayıları 20 bine ulaşan grevdeki işçilerin 12 bir kadarı İstanbul Belediyesinde çalışan DİSK'e bağlı Genel-İş üyesi işçiler.

Bir iki ay kadar önce Ankara'da olanlar, şimdi aynıyla İstanbul'da oluyor, kısa bir süre sonra İzmir'de de olacağını söylemek güç değil. MC Hükümeti ile CHP'li belediyelerin çekişmelerinin sıkıntısını en başta belediye işçileri, sonra da halkımız çekiyor. İşçilerimiz maaş alamayıp aç kalır larken, İstanbul halkının dertleri arasına bir de pislik katılıyor.

Ve suçlusu hemen bulunuyor bu işin; "Kanunsuz direniş" yapan işçiler. İşçilere aylardır maaşlarını ödemeyen Belediye yetkili leri değil, Belediye'ye yönetimi kendilerinde olmadığı için yardım yapmayan Mc Hükümeti değil. Belediyelere yardım yapmadıkları gibi yaygarayı koparıyorlar ardından: "işçiler kanunsuz direniş yapmaktadırlar, halkın sağlığı ile oynamaktadırlar."

BUNUN DİRENİŞ NERESİNDE?

Ne var ki İstanbul halkı, en büyük sıkıntıyı kendileri çekmelerine rağmen bu suçlamalara katılmıyor, gerçek suçluların bu suçlamaları yapanlar olduklarını çok iyi biliyor.

Şimdi düşünelim bir kere: bu olay "kanunsuz direniş" olabilir mi ? Bu sorunun yanıtını bulabilmek için olayı yasal yönden incelemeye hiç de gerek yok, olayı somut durumu ile değerlendirmeli;

Hepimizin bildiği gibi işçi işgücünü satan kişidir. İşveren ise bu emeği belli bir ücretle satın alan kişi. Yeni sonuçta bir satma ve bir satın alma durumu söz konusudur. Normal mantık kuralları içinde olaya bakıldığında taraflardan birinin üzerine düşeni yerine getirmemesi halinde, karşı taraf da dilediği gibi davranma hakkını elde eder. Daha açık deyişi ile işçinin işgücünü satın alacak kişi yoksa, işçiden işgücünü satmayadevam etmesi istenemez.

Ama siz istemeği bir yana bırakın, bir de suçluyorlar adamı; "Kanunsuz direniş yapıyorsun" diye.

Aynı mantıktan hareket edilirse daha çok kişi suçlanabilir. Eğer işgücünü satmakta olan işçi buna karşılık bir ücret alamıyorsa ve "bende işgücünü satmıyorum" dediğinde "Kanunsuz direniş" yapmakla suçlanıyarsa, para almadan et satmayan kasap da , sebze satmayan manav da, giyecek satmayan tüccar da "kanunsuz direniş" yapmaktadır. İstanbul'da, Ankara da, İzmir'de aylarca maaş alamayan, bu güç koşullar altında yaşamlarını sürdürmeye çalışan Belediye işçileri, diledikleri kasaptan diledikleri kadar et, diledikleri manavdan diledikleri kadar sebze ve diledikleri mağazadan yine diledikleri kadar giyecek isteyebilirler. İsteklerini parasız olarak yerine getirmek istemeyen kasabı, manav ve tüccarı "Kanunsuz direniş" yapıyorsunuz diye mahkemeye verebilirler. Çünkü işçilere Belediye para vermemektedir. Eğer Kasap, Manav ve diğerleri para almadan birşey satmadıklarında "Kanunsuz direniş" yapmakla suçlanmıyorlarsa aynı şekilde işçiler de karşılıksız işgüçlerini satmaya yanaşmadıklarında "Kanunsuz direniş" yapmakla suçlanamazlar.

"İstanbul şehri mikrop yuvasına döndü, halkın sağlığıyla oynanıyor" diye ortalığı birbirine katanlar biran olsun ücret alamayan işçilerin yerine kendilerini koymalıdırlar.

MADEN–İŞ VE TÜRK METAL

Yazımızın başında grevde bulunan işçi sayısının son iki hafta içinde 20 bine ulaştığını belirttik. Bu 20 bin işçi'den 12 bininin durumunu yukarıda anlatmaya çalıştık. Şimdi bir de Metal iş koluna bakmakta ve bu işkolunda olanları dile getirmekte yarar var:

Metal işkolunda şu anda 3000 civarında işçi grevde bulunuyor. 11 ayrı işyerinde çalışan bu işçilerin hepsi DİSK'e bağlı Maden-İş sendikası üyesi. İzsal, PDK Altılar, Uda Koll. Şti, Teba, Enta, Auer, Çelik Endüstri, Yıldız Kazan, Sümerbank Mannesman Boru, Siemens ve Temsan fabrikalarında çalışan işçiler yaşamlarını daha iyi koşullarda sürdürebilmek için grevde bulunuyorlar. Bu grevlerden son üçü hariç diğerleri 3,5 ayı aşkın bir süredir devam ediyor. PDK Altılar Fabrikasındaki grev bir yıla yaklaşırken, 615 işçinin çalıştığı İzsal Fabrikasındaki grev ise 100 günü aşmış durumda. Burada dikkat çekici bir nokta bu 11 işyerinden biri hariç diğer 10 unun özel sektör işyeri olması ve Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası üyesi bulunması. MESS yöneticilerinin, üyelerine "belirli ölçüler dışındaki sözleşmeleri imzalamayın" şeklindeki uyarıları hatırlanırsa, Metal işkolundaki grevlerin neden bu kadar çok ve neden bu kadar uzun süreli oldukları kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Üzerinde durulması gerekli bir diğer nokta da DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikasının toplu iş sözleşmesi görüşmelerini sürdürdüğü işyerleri. Sendika tarafından verilen bilgiye göre bu işyerlerinde çalışan işçilerin toplam sayısı 10 bine yaklaşıyor. Bu arada son üç hafta içinde sözleşme çağrısı yapılan çeşitli illerde büyüklü küçüklü 17 işyeri daha var. Bu işyerlerinden dördünde, Ankara'da Mitaş ve Yavuz Danper Fabrikasında, Muğla ve Bolu Orman Müdürlüğü Tamirhanelerinde aynı zamanda Türk-İş üyesi faşist Türk Metal sendikası da çağrı yapmış. Bu arada, Ankara'da Erkunt Makina ve Döküm Fabrikasında da işçiler Türk Metal sendikasına karşı Maden İş sendikasında örgütlenme mücadelesi veriyor. Faşistlerin işçi sınıfı üzerinde terörlerini sürdürebilmek için örgütle dikleri Türk Metal Sendikasının bu saydığımız işyerlerinde hangi ölçüler içinde yetki mücadelesini vereceğini tahmin etmek güç olmasa gerek.

Yeni yılda emekçi halkımız faşistlerin hesabını görmelidir

Sosyalist Parti Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar yayınladığı yeni yıl mesajında Demirel ve yandaşlarının yeni yıla yeni bir Anayasa suçu işleyerek girdiklerini söylemiştir. Hükümetin davetlisi olarak İstanbul'da toplanacak "Siret-i Nebi" konferansının, Anayasanın laiklik ilkesine ters düştüğünü belirten Aybar'ın mesajı şöyledir:

Türkiye halkı iki yıldır, MC gibi Anayasa dışına düşmüş bir iktidarın yönetiminde olmak bahtsızlığına uğramıştır. Türkiye'yi ekonomik iflasın eşiğine sürükleyen ve halâ karşılıksız yatırım vaadleriyle halkı aldatmaya çalışan Demirel ve yandaşları faşist komandoların işledikleri saldırı ve cinayetlerin gölgesinde ayakta durmaya çalışmaktadırlar.

İki yıldan beri safsatalı müteahhit mantığıyla, yalana dayalı baskınlıklarını sürdüren Demirel ve yandaşları yeni yıla yeni bir anayasa suçu işleyerek giriyorlar:

Tüm müslüman ülkelerde şeriatçı devlet düzeni kurulmasını ve arapçanın resmi dil olarak kabul edilmesini amaçlayan "Siret-i Nebi" konferansı, haber verildiğine göre, MC nin daveti üzerine İstanbulda 3 Martta toplanacaktır. Ayrıca, bu konferansa bir hükümet üyesinin başkanlık edeceği de belirtilmektedir.

Oysa Anayasamız, Türkiye Cumhuriyetinin laik bir devlet olduğunu yazar. Ayrıca devletin sosyal, iktisadi, siyasi ve hukuki temel düzenin kısmen de olsa, din kurallarına dayandırılamıyacağını siyasi veya şahsi çıkar ve nüfuz sağlamak amacıyla ve her ne suretle olursa olsun din veya din duygularının istismar edilemiyeceğini" kesinlikle belirtir. Buna paralel hüküm ve müeyyideler Türk ceza yasalarında da yer almaktadır. Demirel ve yandaşları, Atatürkçülüğün temel ilkesi olan laikliği bir kez daha hiçe sayarak din duygularını siyasi emellerine alet etmektedirler. "Siret-i Nebi" konferansının önümüzdeki büyük genel seçimlerde yan destek olarak düşünüldüğü apaçık ortadadır.

Her vesileyle Atatürkçülükten dem vuranlardan bazıları ise Demirel'in yandaşları arasında bulunuyorlar.

Bu olay da Türkiyede ilkelerle uygulama arasında nasıl derin bir uçurum olduğunu gözler önüne sergilemektedir.

Yeni yılda emekçi halkımız faşistlerin de, şeriatçıların da, kapkaççı kapitalistlerin de hesabını görmelidir. Emekçilerin önümüzdeki seçimlerde uyanık davranacakları umuduyla Türkiye ve dünya emekçi halkına güzel ve mutlu günler dilerim.

ELKA GREVİNDEN BU YANA BİTMEYE

DİSK ÜST YÖNE ASİS'E

FİNCANCI KATIRLARINI ÜRKÜTEN BAŞVURU

ASİS Sendikası, Hacettepe Üniversitesi Vakfına bağlı bir işletme olan Tepe Mobilya Fabrikasında çalışan işçiler tarafından kuruldu. Kısa zamanda hızlı bir gelişme gösterdi. ASİS bu arada DİSK'e bağlanmak için 1973 yılında resmen başvurdu. CHP'li sendikaları apar topar DİSK üyeliğine kabul etmekte hiç bir sakınca görmeyen DİSK Üst Yönetimi, ASİS'in bu başvurusunu herhangi bir gerekçe göstermeden iki yıla yakın bir süre askıda tuttu. Nihayet ASİS Sendikası 1974 yılının sonlarına doğru "lütfen" DİSK üyeliğine kabul edildi. Gerçi DİSK yönetimi ASİS'in başvurusunu iki yıla yakın bir süre hiç bir gerekçe göstermeden bekletmişti ama, aslında ortada DİSK yönetimini kuşkulandıran bir nokta vardı. Bu ASİS'in uygulamakta olduğu toplu sözleşme yöntemi idi. Bu yönteme göre, işyerinde çalışan tüm işçiler toplu sözleşme görüşmelerine söz ve karar sahibi olarak katılıyorlardı. Çok kalabalık işyerlerinde ise bu yöntem, yüksek oranlanmış işçilerin (örneğin vardiyaların) toplu sözleşme görüşmelerine katılması şeklinde uygulanıyordu. ASİS Sendikası yöneticileri böyle bir yöntemin uygulanmasının nedenini ise, bir sendika bürokrasisinin oluşmasını engellemek ve işçilerin sendikanın tüm kademelerinde söz ve karar sahibi olmasını gerçekleştirmek biçiminde izah ediyorlardı. İşte DİSK Üst Yönetimini kuşkulandıran bu idi. Zira böyle bir yöntemin tüm DİSK içinde kabul görmesi, kendi yönetimlerini temelden sarsabilirdi. Ancak ASİS'i DİSK'e almamak için bu uygulamayı gerekçe olarak göstermek te bir bakıma olanaksızdı. Çünkü DİSK Üst Yönetimi, çeşitli yayın organlarındaki yazılarında, demeçlerinde, işçilerin sendika içinde söz ve karar sahibi olmasının gerektiğini her zaman vurguluyorlardı. Bu nedenle DİSK Üst Yönetimi, ASİS'in başvurusunu iki yıl bekletti. Ama sonunda çaresiz kalarak ASİS'i DİSK bünyesine aldı.

YÜZLERCE ÖRNEKTEN SADECE BİRİ

ASİS'in DİSK'e girmesiyle birlikte de, belki sendikacılık tarihine geçecek olan, DİSK Üst Yönetiminin ASİS'e karşı verdiği amansız mücadele (!) başlamış oldu.

Evet, DİSK'in üst kademe yöneticileri işçilerin sendikalarda söz ve karar sahibi olmaları gerektiğini her zaman, her yerde söylüyorlardı ama, iş bu ilkeyi hayata geçirmeye, uygulamaya geldi mi daima yan çiziyorlardı. Bunun yüzlerce örneği vardı. Ama en ilgi çekici olanı bundan bir kaç ay önce oynanan oyundu. Bu oyun, DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'in "inşaatçılığı"nın ortaya çıkmasıyla oynanmaya başlandı.Kemal Türkler, Tercüman gazetesinin bu konudaki iddialarına karşı uzun süre sustu. Kendi deyimi ile, 'Tercüman gazetesinin bütün kurtlarını dökmesi"ni bekledi. Sonunda bir basın toplantısı ile, "mülkiyetin hırsızlık olmadığını" bir kez daha vurgulayarak varlık beyanında bulundu. Ancak basın toplantısının günü, Türkler için talihsiz bir gündü. Çünkü, Başkanlar Konseyi ile ortak yapılan toplantıda "basının ağzının payı verilmişti" ama, ertesi gün DİSK Temsilciler Meclisi toplantısı vardı ve bu toplantıya DİSK'e bağlı sendikaların tüm temsilcileri, yani beş bini aşkın işçi gelecekti. Ola ki bunların arasında Maocu (!), goşist (!) unsurlar bulunabilirdi ve bu bozguncular (!) binlerce kişinin önünde apartmanlardan falan söz açarak Türkler'in fiyakasını bozabilirlerdi. Tüm üst kademe yöneticileri biraraya gelerek bu tehlikeye karşı çare aradılar. Sonunda Kemal Türkler çareyi kendi önerdi. İşçilerin arasındaki bozguncuların konuşması ancak bir yolla önlenebilirdi ve o yol da, oradaki başkanların veya güvenilir adamların toplantıda peşi sıra söz alarak uzun konuşmalar yapmalarıydı. Bu uzun konuşmalar işçileri bıktırdığı zaman bir yeterlik önergesi verilir ve böylece toplantı kazasız belasız sona ererdi. Bu öneri hemen kabul edildi. Basın-İş Başkanı Burhan Şahin ve Tekstil Başkanı Rıza Güven liste hazırlama görevini üstlendiler. Hemen oracıkta konuşma yapacak olan yirmi kişinin ismi saptandı. Ancak çok önemli bir nokta da unutulmadı. Eğer şimdi isimleri yazılı olanlar ertesi günkü toplantıda yeniden isimlerini yazdırır görünmezlerse oyun sezilebilirdi. Onun için toplantıda gene kağıtlar gönderilecek ancak, esas konuşmacı listesi Rıza Güven'in elinde bulunan önceden hazırlanmış liste olacaktı.

Ertesi gün bu mizansen aynen uygulandı. Tüm zararsızlar konuşturuldu. Burhan Şahin konuşma uzunluluğunda rekor kırdı. Sonunda yeterlik önergeleri okundu, temsilciler ellerini kaldırdı, Türkler alkışlandı ve oyun sona erdi. Toplantıda yapılan konuşmalarda, DGM'lere karşı işçide olan heyecan istismar edilmiş ve olay geçiştirilmişti. Hem de tabanın söz ve karar sahibi olma ilkesi uygulanarak. (!)

ASİS'İN UYGULADIĞI VE İŞÇİLERİN GE[...] İLKESİNİ YAŞAMA GEÇİREN TOPLU SÖZ[...] UYKULARINI KAÇIRIYOR. DİSK ÜST YÖ[...] İÇİN HER ÇAREYE BAŞVURUYOR. SON[...] ÜST YÖNETİMİ EL KOYDU.

"ELKA" GREVİ....

"Elka" Fabrikası İstanbul Kartal'da kuruludur. 1100 işçi çalışır burada. 1100 işçi işgücünü satar, değer yaratır ve bırakır işverene. İşveren de, işçilerin yarattıkları bu değerlerin reklamını yapar. Talep yaratmaya çalışır. Talep arttıkça üretim artacaktır. 1100 işçi artagiden bir tempoda çalışacak, daha yoğun bir biçimde sömürülecektir. Ama Elka işçileri sorunun bilincindedirler. Bu nedenle sendikalaşmışlar ve ASİS'e üye olmuşlardır.

ASİS Sendikası, Elka işyerinde 22 Kasım 1975 günü greve gitti. Grevin nedeni, o güne kadar ki grev nedenlerinden çok farklıydı ve Türkiye'de bu alandaki ilk grev nedeniydi. Grevin gerekçesi, ASİS tüzüğünün amir hükmü olan "tüm işçilerin toplu sözleşme görüşmelerine katılması" ilkesini Elka işvereninin kabul etmemesiydi. Ve işin en güzel tarafı da Elka'da çalışan 1100 işçinin tamamına yakın kısmı, bu nedenle greve gidilmesini onaylamışlardı. İşçilerin de onayını alan ASİS Elka'da grevi başlattı. Ancak kasasında yeterli parası yoktu. Bu nedenle DİSK'e başvurarak yardım istedi. Bu isteğe DİSK Üst Yönetiminin verdiği cevap sendikal ve devrimci dayanışma tarihine ibretle geçecek bir cevaptı.

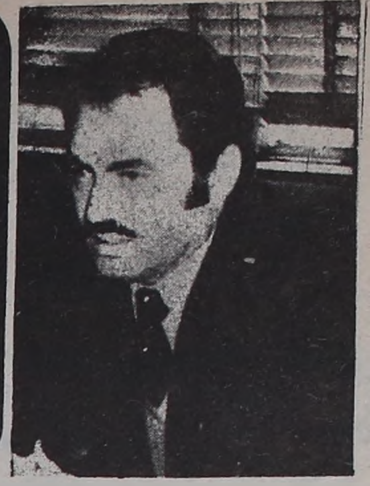
Cevapta, DİSK'in titizlikle üstünde durduğu "tabanın söz ve karar sahibi olması" ilkesini, ASİS'in getirdiği toplu sözleşme yöntemi ile saptırdığı ve işverenin de bu uygulmaya karşı çıkması nedeniyle greve gidildiği belirtilerek şöyle deniyordu :

"DİSK'in temel ilkesinin yanlış uygulanması sonucu ortaya çıkan bir grev için yardım yapılmasının mümkün olmadığına, Yürütme Kurulunda oybirliğiyle karar verilmiştir."

N MÜCADELE

TİMİ
KARŞI

KTEN SÖZ VE KARAR SAHİBİ OLMASI ME YÖNTEMİ, DİSK ÜST YÖNETİMİNİN İMİ BU NEDENLE ASİS'İ ÇÖKERTMEK RAK ASİS'İN TÜM GELİRLERİNE DİSK

DİSK Üst Yönetimi böyle diyordu ama, grev kısa sürede tüm Türkiye'de adını duyurdu. Parasız bir grevdi ve grevin tüm parası her görüşten devrimcilerin ortak çabası ile sağlanıyordu. Örneğin bir Dostlar Tiyatrosu grev için oyun oynarken, bir mahalli dernek mensupları ellerinde makbuz para topluyorlar, devrimci gençler sendikanın yayın organı olan 1 MAYIS gazetesini trenlerde, vapurlarda, sokaklarda satarak gelir sağlıyorlardı. İşçiler akın akın grev yerine geliyorlar ve işçiden işçiye gerçek bir dayanışmanın somut örneklerini veriyorlardı. Kısacası ASİS, Elka grevini parasızlık nedeniyle, grevin yönetimine karışmamak koşuluyla düşünceleri değişik kuruluşlarla birlikte yürütüyordu.

Ama bu işten memnun olmayan birileri vardı ve bunlar da DİSK yöneticileriydi. Hemen dedikodular yayılmaya başlandı. Sözde ASİS yöneticileri grev yerinde yaptıkları konuşmalarda DİSk aleyhinde atıp tutuyorlar, DİSK'i işçinin gözünde küçük düşürüvorlardı.DİSK Üst Yönetimi, kendi çıkardığı bu dedikoduları incemek için hemen bir müfettiş görevlendirdi.Bu müfettiş, o zamanlar henüz genel sekreter olmayan "Toplumsal İlerlemeci" Mehmet Karaca idi. Mehmet Karaca bir komutan edası ile Kartal'a geldi. Olay yerinde (!) incelemeler yaptı. Sonra Pendik'e geçti. Buradaki Maden-İş salonunda o bölgedeki tüm Maden-İş işyeri temsilcilerini toplantıya çağırdı. Bu toplantıda bizzat işyeri temsilcilerinin ağızlarından ASİS yöneticilerinin DİSK aleyhine yaptıkları tezvirat saptanacak ve sonra da bunlar delil gösterilerek gereken yapılacaktı. Ancak bu silah ters tepti. Çünkü, toplantıya katılan temsilcilerin tümü, ASİS yöneticilerinin DİSK aleyhinde tek bir kelime söylemediklerini, bunların çirkin dedikodular olduğunu, ancak DİSK yönetiminin Elka grevine karşı tutumunu da kesinlikle tasvip etmediklerini söylediler.

DİSK yönetcilerinin korktukları şey başlarına gelmişti. İşçiler DİSK Üst Yöneticilerinin gerçek yüzlerini, olayların içinde görmeye başlamışlardı.

DİSK ÜST YÖNETİMİ GREVE EL KOYUYOR VE.....

İşler bu noktaya gelince DİSK Üst Yönetimi için yapılacak tek bir şey kalmıştı : Elka grevine el koymak. Bu amaçla ASİS üzerinde çeşitli baskılar uygulanmaya başlandı. ASİS Sendikası yöneticileri toplu halde İstanbul'a çağırıldılar. Bu işle görevli kılınan Mehmet Karaca ile Rıza Güven tarafından sorguya çekildiler ve kendilerine grevin DİSK tarafından devralınacağı, çünkü grevin DİSK için kötü propagandaya neden olduğu söylendi. Mehmet Karaca, işçilerin arasında DİSK'in greve yardım etmediği biçiminde bir söylentinin yayıldığını, vapurda, trende gazete satarak greve para toplamanın da kötü propaganda olduğunu söylüyor ve bu durumda DİSK'in greve el koymasının kaçınılmaz olduğunu bildiriyordu. Ancak ASİS yöneticileri böyle bir şeye yanaşmayacaklarını açıkladılar. Yapılan tartışmalar sonunda şu karar alındı : "DİSK grevin mali yönünü destekleyecek, grev yönetimine karışmayacak, sözleşme görüşmeleri için işverenlere baskı yapmaya çalışacak, buna karşılık ta ASİS Sendikası grev yerindeki yabancıları çıkartacak ve sözleşme imzalamak için DİSK'e yetki belgesi verecektir."

Fakat DİSK yöneticileri bu karara uymadılar. ASİS'ten aldıkları yetkiyi kullanmak yerine, greve el koyduklarını ilan ettiler ve bir grev yöneticisi atadılar. Bu yönetici, artık tüm işçilerin yakından tanıdığı Mehmet Ertürk'tü.

Mehmet Ertürk, Genel Sekreteri olduğu Maden-İş sendikasından kendi yandaşlarını yanına katarak artık her gün grev yerine geliyor ve ASİS yöneticileri hakkında küfürler sıralayarak, greve bundan böyle DİSK'in el koyduğunu söylüyordu. Bu arada DİSK ve Maden-İş basın bültenlerinde Mehmet Ertürk'ün şu sözleri demeç olarak yayınlanıyordu : "Grev bu güne kadar hatalı yönetimden dolayı başarıya ulaşamamıştır. Şimdi ASİS yöneticilerine nasıl sendikacılık yapılacağını göstereceğim ve grevi kısa zamanda başarıya ulaştıracağım."

Bu demecin sonrasında Mehmet Ertürk, grevi başarıya ulaştırmak için ilk adımları gerçekten attı (!). Attığı adımların ilkeleri ise şunlardı :

- Bundan böyle grev yerinde sadece nöbetçiler kalacak, işçiler akşamdan akşama gelerek imza atacaklardı.
- Grev yerinde eğitim yasaktı. Çünkü eğitimin yapılacağı yer DİSK tarafından saptanırdı.

İşte tam bu sırada grev, ünlü jandarma albayı Ömer Öziskender ve gene çok meşhur yüzbaşı Fehmi Altınbilek idaresindeki bir jandarma taburu tarafından basıldı. İşyerine yabancı işçi alındığı, grev yasasına aykırı olarak işçi çalıştırıldığı sonradan ASİS tarafından mahkemede tescil ettirilmiş olmasına rağmen, grevi devralan DİSK yöneticileri başta Mehmet Ertürk olmak üzere, fabrikaya yabancı işçilerin jandarma nezareti altında sokulmasına ses çıkaramadılar. Grev gözcülerinin yabancı işçilerin fabrikaya girişini engellemelerine mani oldular.

Evet işin boyutu buraya kadar varmıştı ve Maden-İş sendikasının orada görevli olarak bıraktığı Murat isimli birisi, grevci işçileri açıkça tehdit etmeye başlamıştı. Amaç artık açıkça ortaya çıkıyordu. DİSK Üst Yönetimi kendisine ters düşen bu grevi Maden-İş vasıtası ile tasfiye etmek istiyordu. Nitekim birgün, ansızın, Maden-İş'in tüm yetkilileri sessiz sedasız grev yerinden ayrıldılar ve bir daha da geriye dönmediler. Ne olduğu, ASİS'e gönderilen bir yazı ile açıklığa kavuştu: "Bundan böyle Elka grevcilerine para ödenmeyecekti, çünkü grev, işverene ekonomik bir baskı aracı olmaktan çıkmıştı."

İşçiler için yapılacak hiç bir şey kalmamıştı. İşbaşı yapmak için başvurdular. Ancak, işveren, sonuna kadar direnen 450 grevci işçinin iş akitlerini feshettiğini bildirdi... Elka grevi böyle son buldu. Ama ardında DİSK yöneticilerinin hiç bir zaman cevaplayamadıkları ve cevaplandıramayacakları şu soruları bırakarak :

- Eğer grev ekonomik baskı aracı olmaktan çıktı ise, neden grevi devraldılar ?
- Yok eğer DİSK'in el koyduğu grev, o sırada işlevini sürdürüyordu da sonradan bozulduysa, bunun suçluları kimlerdi ?
- Bu suçlular niçin saptanmıyorlar, bunlardan niçin hesap sorulmuyordu ?

DİSK YİNE DİSK'E BAĞLI ASİS'E KARŞI.

Elka grevini bıraktıklarını işçiye açıklamadan meydanı terkeden ve işçilerin ASİS'e kızarak ASİS'i çökerteceklerini umanlar, bir kez daha yanılıyorlardı. Çünkü işçi, Elka grevi ile birlikte DİSK yöneticilerinin gerçek yüzünü görmüştü. Bu oyun da ters tepmiş, ASİS çökmemişti.

DİSK Üst Yönetimi, bu sefer de, ASİS örgütlenmesine el attı. Araç olarak yine Maden-İş'in "Toplumsal İlerlemecileri" kullanılıyordu. Nitekim, Maden-İş'in İstanbul Silahtar bölgesi temsilcisi, kendisine ASİS'in adresini sormaya gelen ağaç sanayii işçilerine ASİS'in "sahtekarlığını" anlatıyor, ASİS'in DİSK'ten atılacağını, yeni bir sendikanın kurulacağını ve bu nedenle şimdilik ASİS'e girmemelerini öğütlüyordu. İşçiler, şaşırmış bir halde ASİS'e gelip, bu "sahtekar" sendikacıları bir de kendileri görmek isteyince oyun meydana çıkıyor ve durum Kemal Türkler'e de ihbar edilerek ASİS tarafından DİSK Başkanlar Konseyine götürülüyordu. Ancak ASİS yöneticilerinin unuttukları bir şey vardı. O da şuydu : Maden-İş temsilcileri Türkler'den ve şürekasından izin almadan, habersiz olarak nefes bile alamazlardı. Fakat oyunun böyle acemiler tarafından ortaya çıkarılması Türkler ve şürekasının hesaplarını da altüst etmişti. Ama oyun yine de bütün hızıyla oynanıyordu. Mehmet Ertürk yoluyla sıkı fıkı olunan işveren avukatlarına, ağaç iş dalında yeni bir sendikanın kurulacağı söyleniyor, ASİS'e karşı DİSK yöneticilerine yardım edilmesi isteniyordu. Artık işverenler ,işçileri ve ASİS şube yöneticilerini odalara çekerek bunun propagandasını yapıyorlar, DİSK içinde kalmalarının iyi olduğunu, ancak ASİS'ten ayrılarak yeni bir sendikada örgütlenmeleri gerektiğini söylüyorlardı.

Yeni sendika oyunu, patlak vermekte gecikmedi. Bu kez ASİS'in şubesinin bulunmadığı bir bölge, İzmir seçilmişti. Ve İzmir'de DGM direnişinden dolayı işlerinden atılan Maden-İş temsilcileri, genel merkezden gelen bir emirle Ağaç-Sen adı altında bir sendika kurdular. İzmir yöresinde örgütlenecekleri bir yer yoktu. Ancak plan, İstanbul'da bu sendikanın bir temsilciliğini açmak ve böylece ASİS'e karşı örgütlenmekti. Ama hesap gene bir ihanet belgesi olarak bozuldu. Çünkü sendikanın adresi, doğrudan doğruya Maden-İş Bölge Temsilciliği idi ve kuranların tümü buradaki temsilcinin emri ile böyle bir şey yapmışlardı...

ŞİMDİ DE BİR YENİSİ

DİSK yöneticilerinin ASİS'i çökertmek için girişimleri oyunların ardı arkası kesilmiyor. Ve öyle görünüyor ki, ASİS sendikası sosyalist niteliğini koruyup, işçilerin sendika yönetiminde gerçekten söz ve karar hakkına sahip olmasını savundukça da bu oyunlar bitmeyecek.

Şimdi sırada bir yenisi var. DİSK Üst Yönetimi, 22 Aralık 1976 tarihinde ASİS'e noter yolu ile bir ihtarname çekerek, batırdığı ve inançlı işçilerini perişan ettiği Elka grevinde yaptığı masrafların tutarı olan 1 milyon 743 bin liranın ivedi olarak ödenmesini ve ayrıca ASİS'in yeni sözleşme yaptığı Sunta işyerinden gelecek ilk ay zam farklarının tamamının ve de grev fonu olarak kesilecek tüm aidatların DİSK'e devredilmesini istiyor.

Amaç, mertçe altedemedikleri sosyalist ASİS'i bu yolla batırmak....

ORTA AMERİKA

BİR ORTAK PAZARIN ÖYKÜSÜ

Bugünkü ekonomik bunalımın Orta Amerike ülkelerindeki etkilerini iyi kavrayabilmek için "Orta Amerika Ortak Pazarı"nın bölgenin üretim yapısında ortaya çıkardığı değişiklikleri göz önünde tutmak gerekir. Bu değişiklikler kısaca şuydu : 1960'tan sonra Orta Amerika'da bağımlı bir sanayileşme süreci başladı. Bu sanayileşme pazarın ufki (yatay) bir genişlemesine dayanıyordu. (Beş ülkenin birleşmesi sonucu) Bu durum, emperyalist yatırımların öncelikle imalat sanayiine yönelmesine olanak verdi.

1960'ta, Guatemala, El Salvador, Honduras ve Nikaragua "Ortak Pazar Anlaşması"nı imzaladılar. Bu anlaşmaya 1962 yılı ortasında Kosta-Rika da katıldı. Bu dönemde, yani 1960 sonrasında sanayi üretimindeki ortalama artış yüzde 10 iken, gayri safi milli hasıla artışı ise sadece yüzde 6,9'luk bir seviyeye kadar çıkabildi. Diğer yandan sanayi üretiminin milli gelir içindeki payı 1960'ta yüzde 13,2 iken, bu oran 1970' te yüzde 17,5'e yükseldi. Fakat bu "sanayileşme" bölgeyi yapısal planda önemli bir dönüşüme uğratmadı. Sanayideki bu büyüme, bugünkü emperyalist ülkelerin sanayileşmelerinin ilk yıllarındaki gibi ekonomide temelli değişiklikler ortaya çıkarmadı.

EMPERYALİST YATIRIMLAR YÖN DEĞİŞTİRİYOR.

Geleneksel olarak emperyalist yatırımların tercih alanı, hammadde kaynaklarıydı. Fakat 1960'tan sonra bu durum değişmeye başladı. Bu dönemde büyük emperyalist tröstler sanayi alanına yöneldiler. Bu eğilim Orta Amerika ülkeleri için de geçerli oldu. 1959'da yabancı yatırımların sadece yüzde 3,8'i imalat sanayiine yatırılmışken, bu rakam 1969'da yüzde 30,8'e yükseldi. Yabancı sermayenin "milliyeti"ne gelince; 572 yabancı firmadan 413'ünde (yaklaşık yüzde 72'sinde) ABD tekellerinin egemenliği söz konusuydu.

Yabancı sermayenin imalat sanayiine yönelmesi sadece emperyalist burjuvazinin önemli bir bölümünün ekonomik çıkarlarına uygun düşüyordu. Aynı zamanda emperyalizmin politik çıkarlarına da uygundu. Küba devriminin başarıya ulaşması, bölgedeki sınıf savaşına yeni bir atılım kazandırmıştı. Kitle hareketlerinin yükselmesi karşısında emperyalizm, sosyal çelişkileri "hafifletmeyi" amaçlayan bir plan geliştiriyordu. Böylece "kalkınmacı" bir görünüm altında bölgede "kabullenirliğini" sağlayacaktı. Daha 1960'ta Punta del Este bildirgesi, toprak reformlarının yapılmasını "şart" koşuyordu. Bu reformların "politik istikrarı" sağlamada önemli bir yerleri olduğu açıkça belirtiliyordu. Daha da ötede ,yeni tüketim ve yatırım ilkeleri geliştirilerek, ekonomik büyüme teşvik ediliyordu.

"SEÇKİNLERİN" SİSTEMLE BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ

Bütün bunlara karşın, Orta Amerika ekonomilerinin emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda "modernleştirilmesi" bir tarım reformunu bile içermiyordu. Pazar sorununu çözmek için ileri sürülen tedbir ise şuydu : Ortak bir gümrük sistemi ile dışa karşı korunan, içerde (ortak pazar ülkeleri) ise serbest değişimin egemen olduğu bir ortamda montaj sanayii ürünlerinin pazarı genişleyecekti. Aslında bu, her ülkedeki belirli malların tüketicilerini biraraya getirmekten öteye bir şey değildi. Bu da ithal ikamesine dayanan "Ortak Pazar"ın dar boğazını ortaya koyuyordu.

Orta Amerika'da çalışma çağındaki nüfusun % 60 ından fazlası tarım sektöründe bulunuyor. Tarım sektöründe ikili bir mülkiyet biçimi egemendir. Latifundiyalar (büyük tarım işletmesi) ve minifundiyalar (çok küçük çaptaki tarım işletmeleri). Tarım kesimindeki nüfusun % 80,9 u topraksız köylüler (tarım içşileri) ile minifundiyalardan oluşuyor. Bu kesim, tarım gelirlerinin sadece % 41,5 ini alıyor. Buna karşılık tarımdaki nüfusun % 5,3 ünü oluşturan büyük toprak sahipleri, tarım gelirlerinin % 56,8 ine el koyuyorlar. 1970 teki verilere göre, topraksız ve az topraklı köylülerin kişi başına yıllık ortalama 62 ila 190 dolar arasında değişen gelir elde ettiği tesbit edilmişt.Bu birkaç rakam bile iktisadi büyümenin, nüfusun ne kadarını içine aldığını gostermeye yetiyor. Pazarın bu kadar kısıtlı olduğu, nüfusun yarısından fazlasının pazarın dışında kaldığı bir ortamda, az sayıda ya da tek bir firma iç pazarın bütün ihtiyacını karşılayabiliyor. İyimser bir görüşle Orta Amerika'da tüketim malları sanayiine 3 milyon potansiyel tüketici bulunmakta.

Özet olarak, "Ortak Pazar" Orta Amerika'ya fazla bir şey getirmiyor. Sanayinin yapısında da önemli nitelik değişikliğine olanak hazırlanıyor. Bu durum, sanayinin sektörlere göre yapısal özelliğinden de kolaylıkla anlaşılıyor.Sanayinin % 76,2 si geleneksel sektöre dahil. Ara malları üreten bölümü % 16,0 sermaye mallarını üreten bölüm ise % 7,8.

İTHALATI AZALTMAK İÇİN ARTIRMAK!....

Orta Amerika sanayii hemen tamamıyla montaja dayalı. Böyle bir sanayi sadece ekipman ithali değil, aynı zamanda yüksek düzeyde hammadde ithalini gerektiriyor. Son sayımlara göre, dış ülkelerden ithal edilen hammadde, geleneksel sektör için % 45,8 ara malları sanayii için % 67,5 , Metal-Mekanik üretimin için ise % 91.

Kişi başına toplam ithalat ise, Birleşmiş Milletler'in rakamlarına göre şu gelişimi gösteriyor : 1958/1959 da 47 dolar, 1963/64 te 59 dolar, 1968/69 da ise 74 dolar. Bu rakamlar, söz konusu dönemde kişi başına Latin Amerika'nın, Afrika ve Asya'nın öteki az gelişmiş ülkelerinden daha fazla ithalat yapıldığını gösteriyor. Bir de bu durumun "ithal ikamesine yönelik sanayileşmenin" en yüksek olduğu dönemde orta-

FİDEL CASTRO

Küba devriminin başarıya ulaşması Orta Amerika'daki sınıf savaşına yeni bir atılım kazandırdı.

ya çıktığı gözönüne alınırsa, modelin ne kadar çelişik sonuçlar doğurduğu kolaylıkla anlaşılıyor.

Fakat bu gelişimin savunucuları, sürecin sonucunda ihracatın çeşitleneceğini, bu nedenle de durumun pek o kadar kötü olmadığını ileri sürüyorlar. Bu argümandan hareketle de ithalattaki artışı haklı göstermek istiyorlar. Sözde bu ithalat, "verimli" bir ithalattır. Oysa gerçeğin kendisi bunun tam tersidir.

Bir kere Orta Amerika sanayisi dış pazarda varlık gösterebilecek bir rekabetçi güce sahip değildir. Eğer klasik ihracatla, sanayi ürünleri ihracatı arasındaki nitelik farkı dikkate alınırsa, Latin Amerika'nın sanayi ürünleri ihracatı bir istatistik yalanından başka bir şey değil. Daha açık söylemek gerekirse, ihracatın en önemli bölümünü, bölgenin klasik ihracat ürünleri oluşturuyor. Sanayi ürünleri ise bütünüyle iç pazarın gereksinmesini karşılamaya yöneliktir. Bunun anlamı ise şu: Sadece klasik ihracat ürünlerinden döviz sağlanabilir, ancak onlardan elde edilen dövizle ithalat yapılabilir. İşte "model"in temel çelişkisi de burada yatıyor. Onbeş yıllık "ithalat ikamesi" denemesinden sonra Orta Amerika'da iktisadi büyüme bir kaç klasik ihracat ürününün dünya piyasalarındaki dalgalanmalarına kalmış durumda.

Bu durum, değişim hadlerinin aleyhte gelişmesi sonucunda iyice kötüleşiyor. İthal edilen sanayi ürünlerinin fiyatları sürekli yükselirken, ihraç edilen hammadde fiyatları da düşüyor. Sadece Guatemala'da 1960-1970 döneminde bu olumsuz fiyat hareketleri yüzünden, dışarıya kaçan değerin, 1960 fiyatlarıyla 175,6 milyon dolar olduğu tesbit edilmiş.

Yabancı sermaye yatırımlarının artışından umulana gelince; klasik durum burada da kendini gösteriyor. Sonuç, yabancı tekellerin bölgede yerleşmelerinden başka birşey değil. Yabancı tekeller dışardan sermaye getirmek yerine, ülkedeki kaynakları değerlendirme yoluna gidiyorlar. Dünya Bankası'nın "tutucu" hesaplarına göre, Orta Amerika Merkez Bankasınca verilen kredilerin % 33 ü yabancı şirketlere gidiyor. Yerli şirketlere verilen kredi iki katına çıkarken, yabancılara verilen üç katına çıkmış.

Diğer önemli bir sorun da şu : Yabancı firmalar yeni yatırımlar yapmak yerine mevcut şirketleri satın alma yoluna gidiyorlar. Bu konuda bilgi almak kolay olmasa da, yakınlarda yapılan bir inceleme Guatemala da 51 şirketin ABD tekellerine satın alındığını ortaya koyuyor.

Bu gelişimin sonucu, yabancı sermaye girişi ve kâr transferleri açısından da durum bilinenden farklı değil. Orta Amerika ülkelerine giren yabancı sermaye ve transfer edilen kâr durumu şöyle: 1960 da 11,7 milyon dolarlık açık var. Bu fark 1965 te 64,4 1970 te 115,4 milyon. Bunun yanında yabancı şirketlerin kârları konusunda kesin bir şey söylemek olanaksız. Bu alanda emperyalist tekellerin "gelişmiş teknikleri" var. Bununla birlikte 40 şirkete ilişkin bir hesaplamaya göre, bu şirketlerin ortalama kârları % 29. "Resmen" transfer ettikleri Kâr da 1960 da 23,3 milyon dolarken, bu rakam 1969 da 78,6 milyona çıkmış.

O halde Orta Amerika Ortak Pazarı'nın bilançosu ne oldu ? Bir kere Ortak Pazar yabancı sermayeye ve onun müttefiki (ortağı) durumundaki Orta Amerika burjuvazisine mevcut olan bir pazarı kontrol etme olanağı sağladı. Ucuz emek gücünden yararlanma yanında bazı mali yüklerden de kurtulma olanağını verdi. Daha da önemlisi dünya pazarlarında hiçbir rekabetçi gücü olmayan yatırımların gümrük duvarları gerisinde yaşamasına olanak verdi. Fakat bütün bunlar, Orta Amerika burjuvazisinin bunalımını artırmaktan öteye gidemedi.

ORTA AMERİKA ORTAK PAZARININ KRİZİ

Orta Amerika ekonomisi bugün kapitalist sistemin eşit olmayan gelişiminin doğal sonucu olarak, ağır bir yük altında bulunuyor. Bölgede sermayenin serbest dolaşımı devam ettikçe de "eşit gelişme", "kaynakların ve ürünlerin eşitlikçi dağılımı", "yükün eşit bir şekilde omuzlanması" vb. "tezler" ölü tezler olarak kalmaya mahkum. Nitekim burada temel yasa kâr elde etmek ve bunu çoğaltmaktı. Yatırımlar öncelikle görece ileri olan Guatemala ve El salvador'a yöneliyor. Bu iki ülkenin 1970 te öteki "Ortak Pazar" ülkeleriyle olan ticaretlerinden kazançları 50,6 milyon dolardı. Oysa, sadece Honduras'ın kaybı 21,8 milyon dolardı.

Diğer yandan tüketime yönelik sanayi ürünleri fiyatları da ,dünya pazarlarında geçerli olan fiyatın çok üstünde. Honduras bakanlarından Acosta, ülkesinin Ortak Pazardan sağladığı tüketim malları fiyatlarının dünya fiyatlarından % 25 ila % 100 oranında daha yüksek olduğunu söylüyordu. Ülkeler arasında eşitsizliği azaltmak yerine artıran ve önceden var olan " iş bölümü ve ihtisaslaşmayı" pekiştiren "Ortak Pazar" dan bu ülkelerin bekliyeceği ne olabilir ? Bu durumun farkında olan Honduras, 1970 sonunda 97 sayılı bir kararname ile bütün anlaşmaların geçersiz olacağını ilan etti.

Bugün Orta Amerika ülkelerinde görülen tıkanıklık, aslında bu ülkelerin sosyo-ekonomik yapılarının ve emperyalizmle olan ilişkilerin bir sonucu. Bir kere pazarın darlığı bölgenin sosyal yapısından ileri geliyor. Bölge nüfusunun en büyük bölümünün tarım sektöründe yaşadığı, ve toprakların Latifundiyalar biçiminde bir azınlığın kontrolu altında bulunduğu ülkelerde, pazarın dar olmasından daha doğal birşey olamaz. Söz konusu olan sadece gelir düzeyinin düşük olması da değil. Parasal ilişkiler de fazla yaygın degil. Kendi kendine yeten tüketim önemli bir yer tutmakta.

1954'te Guatemala da reformcu albay Arbenz'i devlren emperyalist işbirlikçisi Carlos Castillo Armas.

TARIM REFORMU ÇIKMAZI

İçinde bulunduğu durumda Orta Amerika ülkeleri tarımı, kapitalist gelişmenin gereklerine de yeterince cevap veremiyor. İthalat kapasitesi tarım ürünleri ihracatına bağlı. Fakat bu bakımdan tarım sektöründe sürekli bir gerileme var. Orta Amerika'nın dünya ticaretindeki payı giderek düşüyor. Buna tek istisna şeker. Bunun fiyatında da son zamanlarda bir düşme eğilimi gözleniyor. Öteki ihracat kalemleri dünya bunalımından olumsuz bir şekilde etkilenmekteler. Kahve, pamuk, muz ve et ihracatı mutlak olarak artsa da artan ithalat gereksinmelerini karşılayamaz durumdadır.

Gıda maddeleri üretinde de durum son derece olumsuzdur. Bu temel ihtiyaç maddeleri minifundiyalarca karşılanmaktadır. Bunların durumu da giderek kötüleşmekte. Bu da önemli bir gıda maddeleri açığına neden oluyor. 1974 te temel gıda maddeleri fiyatlarında % 100 ile % 200 lük bir artış gözlenmiş. Diğer taraftan iç üretim yeterli değil. Bu malların ithali için de döviz gerekiyor. Hububat ve petrol için gereken döviz, tüm ithalat kapasitesinin % 40 ına eşit.

Şüphesiz bu durumun sorumlusu "insan üstü güçler" değil. Bölge toprakları ve kaynakları israf edildiği için bir hububat açığı ortaya çıkıyor. Bu duruma en açık örnek de şu: Büyük toprakları kontrol eden Latifundistlerin elindeki toprakların % 52 si işletilmeden bekletiliyor. Ekstansif tarım metotlarının geçerli oluşu, küçük üreticilerin (minifundialar) kendi kaderlerine terkedilmeleri vb. üretimin önemli oranda düşük olmasının diğer nedenleri.

Toprak sorunu sadece Orta Amerika burjuvazisini ilgilendirmiyor, aynı zamanda bölgedeki emperyalist çıkarlarla da yakından ilgili. Fakat sorun sadece ekonomik bir sorun da değil, bir yönüyle de politik bir sorun.

Ekonomik planda durum fazla karışık değil. Tarım kesimi ile diğer sektörler arasında çelişki var. Fakat bu birbirinden tamamen bağımsız ve hasım iki sosyal sınıf var anlamına da gelmiyor. Buna göre, bir tarafta büyük toprak sahipleri, diğer tarafta egemen sınıfların-ki bunlar yapıları gereği emperyalizme bağımlıdır- öteki kesimleri bulunuyor. Ancak buradan giderek tarım sektörünün, öteki sektörlerden tamamıyla kopuk, "ilkel" ve kendi başına bir sektör olduğu anlamı çıkarılmamalı. Bugün Orta Amerika'daki sınıf ittifakını kesin olarak açıklayacak ve sınıfsal çıkarların ne yönde ittifaklara doğru gelişeceğini tahmine olanak verecek bilgiler mevcut değil. Fakat şunu söylemek olanaklı: Kalkınma modeli ve sanayileşmenin niteliğine uygun olarak, emperyalizmin güdümündeki eski toprak oligarşisiyle, sanayi sermayesinin içiçeliği giderek artıyor.

Fakat Orta Amerika ekonomilerinin içinde bulundukları olumsuz durum, sadece emperyalistleri ve onların ortakları olan yerli burjuvaziyi ilgilendirmiyor. Küçük burjuvazinin önemli bir bölümünün geleceği de ekonominin yeniden canlandırılmasına bağlı. Politik planda bu, sosyal çalkantılara gebe olunduğunu ifade ediyor. Böylece sömürüçülerin sömürüsünün de tehlikeye girmesi söz konusu.....

Bunun farkında olan burjuvazinin temsilcileri, soruna tarım kesiminde bir çözüm bulmak istiyorlar. İşte çeşitli Orta Amerika ülkelerinde farklı görünümlerle sunulan toprak reformu "oyalaması" buradan kaynaklanıyor.

Teorik planda toprak reformunu "gerçekleştirmek" burjuvazinin çıkarlarına uygun. Fakat pratikte ortaya çıkan bir faktör bu şemayı alt-üst ediyor. Emperyalist burjuvazinin ve Orta Amerika burjuvazisinin iyi bildiği bir şey var. Bir kere başlandımı kitle hareketlerinin hedefi sadece büyük toprak sahipleri (Latifundiyerler) olmaktan çıkıyor, giderek özel mülkiyet diğer alanlarda da "tehlikeye" giriyor. Latin Amerika'da yaşanan deneyler, harekete geçen kitle dinamiğinin toprakları aşarak fabrikalara kadar gideceğini gösteriyor...

1954 te Guatemala'da Jacobo Arbenz'in rejimi emperyalizm tarafından düşürüldü. Bilindiği gibi Arbenz, bir toprak reformunu yürürlüğe koymuştu. Bu reformun amaçları da, kırsal kesimin feodal mülkiyet ilişkilerini ve onun neden olduğu üretim ilişkilerini ortadan kaldırmaktı. Bu da tarımda kapitalizmin daha hızlı ve etkin olması için yapılıyordu. Böylece sanayileşme yolu açılacaktı... Diğer yandan dağıtılan toprakların sahiplerine de değeri ödenecekti....

Gerici darbenin görünürdeki nedeni, United Fruit Company'nin elinde olup da boş duran, işletilmeyen toprakların kamulaştırılmasıydı(!...) Fakat temeldeki neden bu değildi. Toprak reformuyla güçlü bir kitle dinamiği ortaya çıkmıştı. Toprak reformu yasasınca "dokunulmaz" ilan edilen toprakları köylüler işgal etmişlerdi. Tarım Komiteleri oluşturulmuştu. Bu Komiteler, tarım kesimindeki topraksız ve az topraklı köylülerin temsili birer örgütü halindeydiler. Nitekim bu Komiteler ekilen toprakların da reform içine alınmasını istiyorlardı. Bir kere daha görüldü ki, kitlelerin "mantığı" , "aşamalı" devrim mantığıyla çelişiyordu. Çok daha önemlisi bu kitle hareketi şu gerçeği de vurgulamış oluyordu : Sınıf savaşı başladı mı kazanılan her mevziyi korumak için yeni mevziler kazanmak bir zorunluk olarak ortaya çıkıyor. Kitle hareketleri sadece kır kesiminde de kalmadı. Daha toprak reformu bile başlamadan, Guatemala'nın genç işçi sınıfı ilginç örnekler veriyordu. Sadece on yıllık bir legalite döneminde 107 bin işçi tek bir sendikada örgütlenmişti. Eğer toprak işleyenin olursa, o zaman fabrikalar kimin olacaktı ?...

Benzer durumlar geçtiğimiz yıl Honduras'ta da yaşandı. Honduras, Kosta Rika vb. Orta Amerika ülkelerinde yukarda anlatılan nedenlerden ötürü, burjuva bir temel üzerinde bile bir toprak reformu gerçekleştirilemedi. Nitekim Guatemalalı plancıların konuya ilişkin görüşleri ilginç. Onlara göre, "Toprak reformu anayasa düzenine ters düşmektedir."

Özetlemek gerekirse, Orta Amerika burjuvazisi etkin bir programı yürürlüğe koymakta "acizdir". Sözde ithalatı ikame etmeye yönelik "sanayiler", her geçen gün dış ödemeler dar boğazını daha da daraltmaktadır. Alınan tedbirler sadece enflasyonu hızlandırmakta, istenilen hiçbir olumlu sonuç alınamamaktadır. Tutucu örgütlerce verilen rakamlar bile enflasyonun önemini küçültememektedir. IMF'un tahminlerine göre, geçen yıl fiyatlar % 25 civarında bir artış göstermiştir. Bu durum karşısında kitlelerin hareketli de birin baskılara rağmen güçlenmekte ve çeşitli kitle hareketleri ortaya çıkmaktadır.

İşçi sınıfı köylülüğe oranla "zayıf" olsa da son 15 yılda sayıca ve bilinç düzeyi olarak küçümsenmeyecek gelişmeler göstermiştir. Her geçen gün kapitalist ilişkilerin egemenliği artmaktadır. Bu gelişmelerden sonra, Orta Amerika'da "şehirlerin kırlardan kuşatılması" gibi "tezler" de önemini iyice yitirmiş durumdadır.

SOSYALİST YARIN OLARAK, EĞİTİM ENSTİTÜLERİNDE OKUTULAN BİLAL GÜRER'İN "KÜLTÜR TARİHİ" DERS KİTABINI ANAYASAYA AYRIRI OLDUĞU İÇİN SAVCILARA İHBAR EDİYORUZ.

"Ülküler yolunda can verecek, kan dökecek mensuplara sahip değillerse canlanamaz, alevlenemez, yaşayamazlar.,,

(EĞİTİM ENSTİTÜLERİ KÜLTÜR TARİHİ DERS KİTABI, YAZARI:BİLAL GÜRER.)

MC, üniversitelerde meydan savaşı veriyor. Gün geçmiyor ki bir fakülte ve yüksek okul komandolarca işgal edilmesin. Gün geçmiyor ki bir devrimci öğrenci yaralanmasın ya da ölmesin. Bütün bu saldırıların iki amacı var. Birincisi üniversite ve yüksek okullardaki devrimci unsurları yok etmek. İkinci amaç ise, üniversite ve yüksek okulları her yönüyle faşist ideolojinin egemenliği altına sokarak faşist harekete taban yaratmak. Özellikle, MC içinde yer alan ve Türkiye'de klasik faşizmin temsilcisi durumunda olan MHP, bu iki amaçlı planı sonuna kadar yürütmeye kararlı. Ama görünen o ki, bu plan pek o kadar başarılı biçimde

yürütülemiyor. Çünkü Türkiye'de üniversitelerin en azından ilerici bir geleneği var. Bunun yanında üniversitelerin kanunla sağlanmış göreli bir özerkliği var. Bu iki niteliğin üniversite de okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunu içine alan devrimci çizgiyle birleşmesi, üniversite üzerinde oynanan oyunların başarı şansını azaltıyor.

Ama orta öğretim kurumlarında, bu plan, büyük bir başarıyla yürütülüyor. Zira orta öğretim kurumları her yönüyle devlete bağlı. Yönetim ve denetim tümüyle devletin elinde. Devletin konuyla ilgili bakanlığını ele geçirmek, planın yarı yarıya gerçekleştirilmesi demek. "Komando Nail"in Milli Eğitim Bakanlığına getirilmesi ile ilk adım atıldı. "Komando Nail"in bakanlığın merkez kadrolarında gerçekleştirdiği tasfiye harekatı, kısa zamanda öğretmenlere de yansıtıldı. İlerici, demokrat, sosyalist öğretmenler kıyıldılar, sürüldüler. Etkinlik alanının dışına itildiler. Her şeye rağmen mücüdeleyi sürdürenler, faşist çetelerin boy hedefi haline geldiler. Bunların evlerine, ailelerine, kendilerine saldırıldı. Bunun yanında, kaynağı kurutmak amacıyla, Öğretmen Liseleri ve Eğitim Enstitülerine özel bir önem verildi. Buralardaki öğretim kadroları çok hızlı bir biçimde faşistleştirildi. Disiplin kurulu giyotinleri son süratle öğretmen yetiştiren kurumlardaki ilerici, demokrat, sosyalist öğrenciler büyük oranda temizlendi.

Bütün bu uygulamalar, planın kısa vadeli önlemler bölümünü oluşturuyordu. Ama asıl önemli olan, faşist ideolojiyi özümlemiş bir gençlik kitlesi yaratmaktı. Uzun dönemde faşist harekete büyük güç katacak olan bu kitleyi yaratmanın en etkin silahı ise, ideolojiyi şırınga edecek olan ders kitaplarıydı. Bu amaçla kollar sıvandı. Kısa süre içinde tamamen ırkçı, şoven ve militarist safsatalarla dolu bir kitaplık hazırlatıldı. Buna paralel olarak, öğretim programı da bu kitapların okutulmasını sağlayacak biçimde yeniden düzenlendi. Fakat unutulan iki şey vardı. Birincisi faşizmin çağdışılığı. İkincisi ise, kendilerinin çağdışılığın da gerisinde olmalarına karşılık, Türkiye toplumunun kendilerinden çok ileri olması. İşte bu nedenle, hazırlatılan ve okutulmaya çalışılan ders kitapları, ilk başta, her şeyden habersiz sandıkları gencecik öğrencilerin, sonra bunların velilerinin tepkisine yol açti. Daha sonra da bir rezalete dönüşerek, tüm Türkiye kar- uoyunun ortak bir sorunu haline dönüştü.

Şimdi toplumun büyük kesiminin, eğitim programlarından çıkartılmaları için çeşitli yollarla mücadele ettikleri bu kitaplardan bir tanesi de bizim elimize geçti. Bu kitap,Eğitim Enstitülerinin 2. Sınıflarında "Kültür Tarihi" derslerinde ders kitabı olarak okutuluyor. Kitabın yazarı da en az kitap kadar ilginç. Adı Bilal Gürer. Malatyalı olan yazarın, adam öldürmekten mahkumiyeti var. Ayrıca, Afyon Öğretmen Okulunda görev esnasında iki kız öğrenciye sarkıntılıkta bulunmuş. Öğrencilerin şikayet dilekçeleri halen Afyon valiliğinin elinde.

Kitap, çağdışılığın somut bir delili. Örneğin, kitabın "Giriş" bölümünün 3. paragrafı, geri kalmışlığın övgüsünü yapıyor ve kalkınmaya karşı çıkıyor. Bu paragraf aynen şöyle:

" Bir milleti ilerleten, onun istiklalini koruyan maddi refah değildir. Aksine maddi refah, zamanla, bir milletin arzu ve irade yaylarını gevşetir, onu konforsuzluktan, refahsızlıktan bedence ve ahlakça çelikleşmiş bir milletin esiri yapar."

Tabii bu satırları okuyunca, insanın, nasıl olupta bizim, maddi refah içine gömülmüş, örneğin Avrupa milletlerini esir yapmadığımıza şaşası geliyor.

Kitapta ayrıca bütün Türk milletine hakaret ediliyor, Türklerin bütün dünyayı istila etmek niyetinde oldukları söyleniyor. Kitabın 22. sayfasında Türklerin geçmişte, kimleri nasıl asıp kestikleri anlatıldıktan sonra şu yargıya varılıyor :

"Bir millet, bütün askeri teçhizatını başkasından satın alarak istilacı bir millet olamaz. Mademki Türk milleti, istilacı bir millettir, bütün askeri iaşe, ibade ve teçhizatını kendi milli kaynaklarından temin etmelidir."

Kitabın 59. sayfasında ise; "Ülkü, insanın ya kendi milleti veya bütün insanlık için ulaşılmasını şiddetle arzu ettiği son hedeftir. Bu son hedefe varmak gayesiyle, yorulup yılmadan, bıkıp usanmadan fazilet ve cesaretle fedakarca çalışanlara ÜLKÜCÜ denir." dendikten sonra, ülkücülüğün özelliklerinin sıralanmasına geçileyor. Ülkücülerin özelliklerinden bazıları şunlar:

'Hedefe hemen varmayı ÜLKÜCÜ düşünmemelidir. Ara hedefler aşıldıktan sonra esas hedefe varılır. Tıpkı büyük zaferi kazanmak için önce her cephede bütün birliklerin muharebeyi kazanmış olmaları gibi."

"Ülkücünün gönlünde "ya yeneriz ya yeniliriz" diye bir şey olamaz. Onun gönlünde tek şey vardır. ZAFER. Herşeye rağmen ve mutlaka zafer."

'Her ülkücü iman ve inanç sahibi olmalı, hele TÜRK ÜLKÜCÜLERİ, iman ettiği yüce dine, mukaddes tanıdığı varlıklara samimiyetle bağlanmalı ve davasında zaferin olduğuna iman etmelidir."

"ÜLKÜCÜLER, ülkü yolunda can verecek, kan dökecek mensuplara sahip değillerse canlanamaz, alevlenemez, yaşayamazlar. Çünkü haklar kan dökmeden, can vermeden alınmaz. Davalar ölmeden kazanılamaz. Milletler kendileri için ölebileceklerin sayısınca bağımsızdırlar."

Kitapta, Türk kadının görevleri de bir bir sayılıp dökülüyor. Sonunda ise, kadınların ne yapması gerektiği, 163. sayfadaki şu cümle ile özetleniyor:

"Bugün yeni Malazgirtler için Alpaslanlar, yeni Mohaçlar için Kanuniler, Çin saraylarını basıp esaret zincirlerini koparmak için KÜRŞAD'lar, İstiklal Harbinde Batı ve Doğu emperyalizmini Ege Denizi'ne gömmek için Mustafa Kemaller yetiştirmelidir. İşte bu şerefli görev şerefli Türk KADININA düşmektedir."

Bilal Gürer'in Eğitim Enstitülerinde okutulan Kültür Tarihinin son 6 sayfası ise "Türklerin Karakter ve Özellikleri"ne ayrılmış. Bu karakterve özelliklerin sayısı tam 152. Bazıları şunlar :

'Türkiyede seciye ve ahlak ulviyeti yalnız hakiki Türklere münhasırdır. Devşirmeler, müntediler ve diğer unsurlar her türlü fenalıklar ve ahlaksızlıklar içindedir."

'Türk ahlakının son zamanlarda bozulmasının başlıca amilleri Türkiyede ki ahlaksız gayri müslim unsurlardır.''

'Türk ırkında iyilik ve insaniyet gibi faziletler fıtridir. Devşirmelerle diğer gayri Türk unsurların bu faziletlerden mahrumiyetlerinin sebebi işte budur."

'Türk ırkında bezirgan ruhundan eser yoktur."

"Avrupalı esirlere o kadar iyi muamele edilmiştir ki, bunlardan bazıları azad edilip memleketlerine gittikten sonra o medeni ve insani esaret devirlerine hasret kalıp tekrar Türkiye'ye gelmiş ve eski esaret zincirlerini kendi elleriyle tekrar boyunlarına takmışlardır."

"Avrupa'da bütün sokaklar umumi hela vaziyetinde olduğu halde, Türkiyede ayrıca umumi hela binaları kurulmuş ve bunlar son derece temiz tutulmuştur."

İğrenme bilmeyen kirli Avrupalılar köpeklerinin yedikleri kaplarda kendileri de yemeklerini yemekten çekinmedikleri için, eski Türkler Frenklere (köpekler) lakabını takmışlardır."

"Eski Türkler kendilerini yeryüzünün en cesur insanları bilirlerdi. Bu milli ve ırki kanaate, düşman müellifler bile hak vermişlerdir."

'Türk dili üstün ırkın dilidir. İşte bu telakkilerinden dolayı Eski Türkler, Türkçe bilen Frenklerle görüşürken bile tercüman kullanmışlar ve onların üstün ırk dileyle konuşmalarına fırsat vermemişlerdir."

"Eski Türk'ün dünyayı hayran eden şecaat ve cesareti hem ırki, hem dini temellere dayanır."

Evet faşizme kitle tabanı oluşturmak için yürürlüğe konulan ve "katiller" tarafından yazılan ders kitaplarında bunlar var. Irkçılık, şovenizm, gericilik, cehalet, ilkellik, bölücülük bu kitapların temel niteliklerini oluşturuyor.

Biz Sosyalist Yarın olarak, orijinali elimizde bulunan ve Bilal Gürer'in yazdığı "Kültür Tarihi" adlı ders kitabını Savcılara ihbar ediyoruz.

BİTMİŞ HİKAYE, HİÇ BİTMEYECEK HİKAYE -II-

LOUIS ALTHUSSER

Ünlü "kişiye tapma" sözcüğüyle tanımlanan gerçeğe tekrar dönmek gerekir mi? Evet gerekir, çünkü halâ susulmakta. Bunca süreklilik kazanmış, ve böylesine trajik olayların, hiçbir şey açıklamayan bir sözcüğün altına gömülmesini önlemek yersiz görünebillrdi. Ama xx. Kongrenin yanlışı kabullendiği ve "düzelttiği" söyleniyordu (ve dünyada hangi partinin böyle bir kabullenme örneği verdiği görüldü ? diye de ekliyordu): ihlal edilen sosyalist legalite sözde onarılmıştı (hepsi bu kadar). Böylece Sovyet yöneticileri "doğrultuyu yeniden ayarlayıp", "yolsuzlukları" da kaldırmış oldular. Öyle bir yanlış ki, onu önceden açıklayan bütün sesler ölüm, işkence ve hakaret içinde boğulmuştu. Bununla birlikte, öyle bir an geldi ki, bunalımın olanca açıklığıyla ortaya çıkması yanlışın kabullenilmesini gerektirdi. Böylece, iyice tanımlanan ve sınırları belirlenen yanlış, ancak iş işten geçtikten sonra birkaç sınırlı girişimle ele alınmak üzere kabulleniliyordu- ama yanlışın derinde yatan nedenlerini Sovyet toplumsal oluşumunun tarihinde ve politik "çizgisinde",sınıf çatışmalarında, alt ve üst yapısında araştırmaya gelince: suskunluk. O andaki suskunluk ya da yarı-suskunluktan söz etmiyorum: yirmi yıldır süren bir suskunluktan söz ediyorum. Anlaşılan Sovyet yöneticileri, milyonlarca kurbanıyla birlikte devlet suskunluğuna gömülen bir dev yanlışın marksist çözümlemesine yanaşmayı reddettiler ve bugün de reddetmeye devam ediyorlar. Kruşçof'un umut kapısını aralayan o zavallı aydınlatma heveslerinden bile geriye dönüldü. Böylece, S.S.C.B, kendi öz tarihi ile ilgili sistematik bir suskunluk içinde yaşıyor. Kuvvetle iddia edilebilir ki, bu suskunluk, S.S.C.B'nın sistemine yabancı değildir: bu, aslında onun sisteminin suskunluğudur. Kulaklarımızda halâ Lenin'in şu sözleri yankılanıyor: Yanlıştan söz etmemek yanlışın sürebilmesi ya da yanlışın üzerinde açıkça üstelenmesi demektir. Sürekli olarak ondan hiç söz edilmiyorsa yanlış sürüyor demektir; belki de sürebilmesi ve sürmesinden beklenen politik yararlar için susulmakta— dır.

Şüphesiz, ne yanlışın kitlesel ölçüdeki en kanlı biçimlerinin ortadan kalktığını ne de çok daha az sayıda doğrudan kurbanlara neden olduğunu yadsıyorum, ama yanlış kurban vermeye devam ediyor. Stalinci uygulamaların özünün kültürel,politik ve toplumsal yaşamda sürdüğü gibi Stalinci baskı sistemi de, kamplar dahil, S.S.C.B'de yaşamaktadır. Bu uygulamaların ardında, korkunç derecede tutuua, hantal ve lafazan bir hümanizm ideolojisiyle tamamlanan eski ekonomist çizginin özünü görmekteyiz. Bu konuda, eğer belagatlı olmasaydı gülünç sayılabilecek bir karşıt kanıt istenir miydi? Sovyet sosyalizmini kamu oyu önünde "haklı çıkarmak" için çok yetkili Fransız komünist sorumlular, S.S.C.B'nin "demokratik sosyalizme" geçmekte çektiği "güçlüklerin" biçimsel nitelikte olduğunu, çünkü S.S.C.B'nin ancak "sosyalist yolda" bazı gecikmelere uğradığını söylüyordu. Kanıtı mı ? S.S.C.B "demokrasiye " ulaşabilmek için tüm "araçlara" (ekonomik büyüme, yaygınlaştırılmış kültür) sahiptir ve üstelik bu "demokrasiye" ihtiyacı vardır. (Yaşasın"genişletilmiş bir demokrasi ihtiyacı" !) Ne eksiği kaldı ki? Açıkçası hiçbir şey. Yalnızca küçük bir ek, henüz S.S.C.B.nin aklına gelmemiş ama yakında gelecek olan "demokratik" sosyalizm düşüncesi: biraz daha beklemek yetecektir. Ama asıl talihsizlik, daha doğrusu olgu, S.S. C. B. nin gecikme diyalektiği, araçlar, demokratik ihtiyaç ve ek konusunda açıkça hiçbir şey duymak istemediğidir. Bize söyenenlerin ve marksizmle hiç ilgisi olmayan bu sahte - diyalektiğin aksine, Sovyet rejiminin "demokratik sosyalizmin" ne araçlarına ne de ihtiyacına sahip olmadığı daha akla yatkındır. Bu rejim, eğer gerçekten o tarihsel büyük "yanlışının" sınıfsal nedenlerini maksist yöntemle çözümlememişse, bu herhalde unutkanlıktan ya da dalgınlıktan değil, ama kendi toplumsal ilişkilerinin bir yerinde, onları olduğu gibi korumak ve yanlışın onlarla birlikte sürmesi için, bu yanlışa *politik* olarak ihtiyaç duymasındandır. Kediyi kedi diye adlandırmak, masal anlatmayı da (kendine) bırakmak gerekir. Açıkça kabul edilmelidir ki, Sovyet yöneticilerinin marksist yöntemle çözümlemeyi reddettikleri ve reddetmeye devam ettikleri bu apaçık gerçek, "düzeltilmemiş"kadarıyla bal gibi Sovyet sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır (basit bir gecikme ya da basit bir kaza değil.) çünkü sistemde önemli bir politik rol oynamaktadır. En kurnazca yapılmış ayrımlar hatta yüceltici masallar bile bir şey değiştirmez. Çözümlenmemiş Stalinci çizgi ve uygulamalar ana hatlarıyla S.S.C.B de ve başka yerlerde tarihsel yaşamlarını sürdürmektedir. Çok açıktır ki, bu uygulamalar eğer çözümlenmemişse nedeni elbette politiktir; kimse onlara dokunmasın ve sürüp gitsinler diye, çünkü var olan toplumsal ilişkilerin *devamı için gereklidirler.* Öyleyse, soruyu bütünüyle diğiştirmek, aristocu cevher kavramı kadar sarsılmaz bir sosyalizmin başına gelen, "zaman ve mekan" içinde sınırlı, ucuz "kaza" teorisini, yeni cevher-kaza çiftini ve ayrımını reddetmek, sonra da basitçe ama ciddi olarak sormak gerekir: Peki, günümüzde Sovyet toplumsal oluşumunu meydana getiren toplumsal ilişkiler nelerdir gerçekten?

Şüphesiz. Lysenko'nun hikayesi tarihte aynı ağırlığa sahip değildir. Bununla birlikte, verdiği ders hiç de küçümsenemez. Ve bizi doğrudan ilgilendirmektedir, çünkü Fransız Komünist Partisi bu alanda 1948-1952 yılları arasında ideolojik ve politik düzeylerde öncü bir rol oynamıştır. "Düzeltme" burada da yapıldı. Ama nasıl ? Hiçbir çözümleme yapılmaksızın. Bu durumda sorunun kökenine inebilme,böylece, bilinçli olarak sonuçları etkileme şansı ne kadar olabilirdi ? Olgu, "düzeltilmesi" uygun bulunan parçasına indirgenmekle yetinildi. Tıpkı Sovyetlerin Stalinci sapma olaylarını "sosyalist legalitenin ihlal edilmesinin" hukuksal yönüne indirgedikleri gibi, Lisenkizmi de devletin müdahalesi altında teorik bir sayıklamaya indirgediler. Aslında tavır bilimsel alanda "düzeltilip", "iki bilim" kuramı ve devletin bilimsel araştırmaya müdahalesi terkedildikten sonra, başka hiçbir açıklama yapılmaksızın gündeme geçildi. Bu devlet ideolojisiyle ilgili "aydınlar" kesimi içinse tek söz edilmedi. Şantaj, tehdit, ve baskı altında, söz konusu ideolojiyle devlete bağlanan ve onunla çıkar birliği yapan "aydınların", devletin halk kitleleri üzerinde baskı kurmasına yardımcı olmaları üzerine de hiçbir şey söylenmedi. Sınıfların ilişki ve çatışmaları üzerine, bütün bu sistemi ayakta tutan ekonomist ve iradeci politik çizgi üzerine de hiçbir şey. Lisenko'nun teorilerini sağlama bağlayan diyalektik maddeciliğin resmi yorumunaysa değinilmedi bile. Bu teorilerse söz konusu resmi yorumu "doğrulamaya" ve onu zorla "bilimlerin bilimi" gibi sahte bir rolde göstermeye yarıyorlardı. Bununla birlikte, Lisenkizmin kontrol altında "düzeltilmesi", bu saçmalığın tarihsel kaderini belirlemiş olan gerçekliklere dokunmuyordu. Üstü resmi suskunlukla örtülen söz konusu gerçeklikler yaşamlarını sürdürdüler.

İçlerinden yalnızca birini, marksist felsefe örneğini ele alalım. Marksist felsefe, hele Lisenko olayıyla öylesine açık bir biçimde tehlikeye düşmüştü ki, bu yanlışın çözümlenmesi marksist felsefenin temelden incelenmesini gündeme getirmeyi gerektirirdi. Böylece, K.P(B) Tarihi adlı yapıtta, Stalin'in yazdığı ünlü bölümde kodlaştırılarak, S.S.C.B. ve tüm komünist partilerde egemen olan marksist felsefenin belli bir yorumunun (varlıkbilimsel yorumu diyelim) uzun yıllardan beri S.S.C.B de kendini zorla kabul ettirdiğini görmüş olacaktık. Marksist felsefenin, Marks ve Engels'in metinlerine varıncaya dek görülebilen birtakım çelişkilerinin, birçokları gibi Stalin'i varlıkbilimin içine düşürdüğünü anlamış olurduk. Marksizmin teorik ve politik tezlerinde aykırı bir biçimde pratik durumda var olan, kendini birtakım anlık tezlerin dışında tanımlamayan, sistemiyse, haklı nedenlerle problematik kalan bir felsefenin tarihi üzerine değişik bakış açıları edinmiş olurduk böylece. Kısacası, marksist felsefeyi esas yoluna /"eleştirel ve devrimci " (Marx) /sokabilmek için maddeci diyalektiğin, çelişki ve sapmalarının ortaya çıkardığı soruyu, ciddi olarak ve marksist bir anlayışla, kendi kendimize sorabilirdik. Ama hayır. Herşey olduğu gibi bırakıldı. Ve maddeciliği, maddenin varlıkbilimine dönüştüren diyalektik maddeciliğin bu egemen yorumu (ki "yasalar" ortaya atar). Diyalektik düşüncenin olduğu gibi maddeciliğin de tüm verimliliğinin "yasalar" değil "tezler" öne sürmesinde yattığını reddeden işte bu yorum,etkinliğini rahatça sürdürdü. Bugün de etkinliğini sürdürmektedir. Çünkü Sovyet düşünürleri ve onların hayranları, tümdengelimciliğe (Deductivisme) karşı uyaran sudan yadsımalar gibi -"Dikkat boyalıdır"!— laftan öteye pek geçmeyen o kölece ve olumsuz protestolarla yetinerek marksist felsefenin belli bir yorumunun baskısından kurtulamazlar, Söz konusu yorum bilimsel ya da politik oldu bittinin övgüsünde ve "yorumlanmasında" bugüne dek sarsılmadan, dolayısıyla da eskisi kadar tutucu ve verimsiz olarak kaldı. Yoksa marksist düşünürler Mark'ın diyalektik bu yanda da olabilir, öbür yanda da dediğini unuttular mı? : diyalektik, eleştirici ve devrimci olduğu kadar mevcut durumu da yüceltebilir."

Sorunun politik temeline inersek; marksist felsefenin egemen yorumunu gizleyen ve sürdüren bu suskunluk neden ? Çünkü, mevcut durumu yüceltmek büyük çaba gösteren ve savunucularını teorik üretimin genel müfettişleri durumuna getiren bu yorumun uyguncu (conformiste) ve öğücü eğilimi bugün de yürürlükte olan politik uygulamalara öylesine denk düşmektedir ki, neden söz konusu uygulamalar bu yorumun avantajlarından yoksun kalsın. Onların bu yoruma " ihtiyacı vardır. Yalnızca "yorumlamakla" (Marx) yetinen en iyi idealist gelenekte bile, bu yorum söz konusu politik uygulamalara daha önceden (yani iş iştin geçtikten sonra),o günün politik kararları için yüksek güvence ve doğrulama olanağı sağlar, çünkü her işlerini gören bir hizmetçi gibi onların emrindedir. Hiçbir şey üretmeyip dışarda da boy göstermesinin ne önemi var? ; bu marksist felsefe hiç olmazsa partinin iç ideoloji görevini yüklenmekte kadrolara ve militanlara örgütün birliğini pekiştiren ortak parolalar sözlüğü ve birbirlerini tanımlamaları için bir işaretler sistemi sağlamaktadır. Örgütün birliğine evetama birlik için birlik değil (amaçlar ne olursa olsun, hangi araçlarla olursa olsun, yeter ki birlik gerçekleşsin hiç değil) demenin tam sırası! Bütün bunlar pahalıya ödeniyor elbet; çünkü felsefenin pratik ideoloji durumuna düşüp de, diyalektik "yasaların" güvencesini sağlayarak partinin politik ideolojisinin yerini alması, partinin dış dünyayla ilişkisini koparıp onu kendi içine kapamaktır. Bu düşkünlük, gerçek bir marksist felsefenin, "eleştirel ve devrimci" olan, bütün alanlarda, teoriye olduğu kadar tarihsel pratiğine de getirebileceği politik kazançlardan partiyi yoksun kılmaktadır.

Yalnızca bu sonuç dikkate alındığında bile (çok daha kaygı uyandıranlar da var), Fransız partisinin (FKP) lisenkizme yaptığı övgüyü, tartışılan politik, teorik ve felsefi sorunlar karşısındaki sessizliğini ne kadar pahalıya ödediğini biliyoruz. Yalnızca güncel sorunlarla ilgilenmekle, marksist felsefenin gerici yönde nitelik değiştirmesi konusundaki tartışmaya yan çizmekle, marksist felsefeyi "eleştirel ve devrimci" kılmamakla bile önemli sayıda aydını kaybetti : Bu nedenle partiyi yavaş yavaş terkedenler ve asıl bu yüzden partiye hiç yazılmayanlar hepten kaybedilmiş oldu. Lisenkizm konusunda "aydınlardan" bir raslantı sonucu söz etmiyorum. S.S.C.B'de diyalektik maddeciliğin egemen yorumu ve "iki bilim" teorisi onlara yönelikti ; onları birleştirmek ve köleleştirmek için. Aydınlar- var olan iş bölümünün sonucu- teorik ve felsefi sorunlara karşı özellikle duyarlıdırlar. Komünist partiye katılmamak için zaten yeteri kadar sınıfsal ideolojik ön yargılara sahiptirler; ama eleştiri ve devrim adına aydınların teorik aldatmacalara, ve "mevcut durumu öven" bir felsefeye katılmaları istenildiğinde, yapabildikleri an (bu elbette bizde söz konusu) partiden uzaklaşmalarına şaşmamak gerekir. Parti ile aydınlar arasındaki ilişkiler sorununu çözmenin, ya da hiç olmazsa ortaya koymanın (doğru bir biçimde) güç oluşuna da şaşmamalı. Her yanlışın ele alınması politik, dolayısıyla uygulanan politikanın bir bakıma göstergesi olduğuna göre diyalektik maddeciliğin egemen yorumunun değiştirilmemesi, aslında, sözde "düzeltilmiş" yanlışın nedenlerini çözümlemeye hiç "ihtiyaç" duymayan bir çizgi ve uygulamaların sürdürüldüğü sonucuna varmamızı zorunlu kılmaktıdır. Böylece Lisenko konusunda "düzeltilme" yapıldı, Ama raslantıya bakın ki, marksist felsefenin egemen yorumuna hiç dokunulmadı : Demek ki ona ihtiyaç vardı.

Lisenko hikayesi bitti. Lisenkizmin nedenlerinin tarihi devam ediyor.

Bitmiş hikaye hiç bitmiyecek hikaye mi ?

CHP'YE AİLEMİN ETKİSİ, SP'YE İSE KENDİ BİLİNCİMLE GİRDİM.
SP'YE GİRDİKTEN SONRA GERÇEK EMEKÇİ PARTİSİN
NASIL OLMASI GEREKTİĞİNİ DAHA İYİ ANLADIM

ESKİ CHP Lİ, YENİ SP Lİ SOLMAZ GÜLEN BELİCİ İLE BİR KONUŞMA

SOLMAZ GÜLEN BELİCİ 1961 YILINDAN BU YANA CHP'NİN ÇEŞİTLİ KADEMELERİNDE ARALIKSIZ OLARAK GÖREV ALDI. 1963 YILINDA MALATYA'DA İLK KADIN ÜYE OLARAK İL YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİNE SEÇİLDİ. ÜÇ DÖNEM ÜSTÜSTE SEÇİLEREK BU GÖREVİ YÜRÜTTÜ. CHP'NİN SON KADIN KOLLARI KURULTAYINDA, DELEGELERİN OYBİRLİĞİ İLE DİVAN BAŞKANLIĞINA GETİRİLDİ. CHP 23. KURULTAYINA TEKİRDAĞ DELEGESİ OLARAK KATILDI. KURULTAY SONRASINDA, TEKİRDAĞ KADIN KOLU BAŞKANI İKEN, CHP'DEN İSTİFA EDREK SOSYALİST PARTİ(SP) SAFLARINA KATILDI. SOLMAZ GÜLEN BELİCİ HALEN SP TEKİRDAĞ İL BAŞKANI VE DİSK GIDA -İŞ SENDİKASI TRAKYA BÖLGE TEMSİLCİSİ.

Sosyalist Yarın ● Sizi siyasetle uğraşmaya iten nedenler nelerdi ? CHP içindeki çalışmalarınız ve bu çalışmalar sonucundaki izlenimlerinizi kısaca açıklarmısınız ?

Solmaz Gülen Belici ● Beni siyasetle uğraşmaya iten temel neden, memur olan babamın görevi nedeniyle uzun yıllar Doğu Anadolu 'nun bir çok il ve ilçesinde bulunmam. Bu dönem içinde, Doğu Anadolu halkının yaşamını yakından gözlemek olanağını buldum. Doğu Anadolu halkının ilkel yaşam koşulları, çektikleri sıkıntılar ve onlar üzerinde uygulanan baskıcı politika beni çok fazla etkiledi. Onlar için hiçbir şey yapamamanın üzüntüsünü duyuyor, yararlı olabilmenin çarelerini araştırıyordum. Bu isteğim Atatürk sevgisi ve ailem tarafından aşılanan İnönü hayranlığı ile çakışınca CHP'ye üye oldum. 1961 yılında Malatya'da CHP Kadın Kollarını oluşturdum. İki yıl sonra yapılan il kongresinde de, Malatya il yönetim kuruluna üye olarak seçildim. Bu görevim sırasında, ilk başlarda daha çok çevremdeki kadınların sorunlarıyla ilgileniyor, bunun yanında da köy çalışmalarına aktif bir biçimde katılıyordum. Partide görev aldığım süre içinde CHP, sürekli olarak evrim geçirdi. 1963 yılında Ecevit tarafından ortaya atılan "Ortanın Solu" akımını gönülden destekledim. "Ortanın Solu", o zamanki değerlendirmelerime göre, CHP'nin halkla bütünleşmesi yolunda ileriye doğru atılmış cesur bir adımdı. Ancak şunu da belirtmek isterim ki ; bu akımın CHP'nin çehresini tümüyle değiştireceğine inanmama rağmen, genel başkan olan İnönü'nün tutumunu, kafamda bu akımın içeriği ile bir türlü bağdaştıramıyordum.Özellikle "Ortanın Solu"nu benimsemiş görünmesine rağmen İnönü'nün bu akımın muhaliflerine karşı takındığı uzlaştırıcı tavır, beni fazlasıyla rahatsız ediyordu. Bu nedenle 5. Olağanüstü Kurultay, benim açımdan çok büyük bir anlama sahiptir. Bu Kurultay'da CHP örgütünün İnönü'ye hayır demesi,bir bakıma örgütün kendisini de aşması anlamına geliyordu.

Sonra, Ecevit Genel Başkan oldu ve ben CHP'nin 22. Kurultayına büyük umutlar taşıyarak gittim. Bu Kurultayda artık partinin tümüyle örgütün, tabanın yönetimine gireceğini sanıyordum.Böylece 12 Mart döneminde iyice radikalleşen taban, CHP'yi de radikal-sol bir çizgiye oturtacaktı. Oysa bu Kurultayda İnönü dönemindeki kurultaylarda bile olmayan oyunlar döndü.Örneğin, Kurultay Başkanlığı için yapılan ilk oylamada örgütün başkan adayının kazandığı açık seçik belli iken,örgütün Genel Başkanlığa oturttuğu Ecevit, oylamayı dört kez tekrarlattı. Bu oyunlar beni büyük bir hayal kırıklığına uğrattı.Hele Ecevit'ten, örgütü baştacı eden Ecevit'ten bunları hiç beklemiyordum.

Sonradan daha dikkatli gözleyip, deneyince örgüt içinde özellikle Genel Başkana ve Genel Merkez yönetimine herhangi bir eleştiri yöneltmenin olanaksız olduğunu gördüm. CHP'de bir lider tutkusu vardı ve parti değil lider ön plandaydı. Ecevit yönetimi bunu kırmak için hiç bir şey yapmıyor, aksine bu tutkuyu körüklüyordu. CHP'ye halka inanmayan, bürokrat bir yönetim egemendi.

Sosyalist Yarın ● CHP'nin son Kurultayını nasıl değerlendiriyorsunuz ?

Solmaz Gülen Belici ● Kurultaydan önce, Kurultay öncesi çok ilginç. 22. 23. Kurultay arasında örgüt üzerinde çok yoğun baskılar uygulandı. Örgüt içindeki radikal ve sol unsurlar, bir plan çerçevesinde tek tek ayıklandı. Örneğin elimizde Tekirdağ İl Başkanı'nı partiden ihraç ettirmesi gereken, kendisinin parti ilkelerine ters düştüğünü kanıtlayan belgeler vardı. Bunları Genel Merkez'e aktardık. Oysa yağ fabrikatörü ve toprak ağası İl Başkanı, Genel Merkezin adamıydı. Sonuçta zılgıtı bizler yedik.

Ayrıca bu dönemdeki parti çalışmalarında bir şeyi daha, çok iyi anladım. CHP Program ve tüzüğü halkın bizlere aktardığı sorunlarına çözüm önermede elimizi kolumuzu bağlı kılıyordu. Kaldıki, programın ilkeleri bile, yöneticilerimiz bu ilkeler ters düştükleri için savunulamıyordu. Tekirdağ'da toprak reformundan söz açamıyorduk, çünkü İl Başkanı kendisi büyük toprak sahibiydi. Ecevit, bizi aydınlar anlamaz halk anlar diyordu ama, halka anlatmak istediğimiz bir sürü gerçek, üst kademeler tarafından; " aman bunları halk anlamaz, yanlış yönlere kanalize olur" gerekçesiyle yasaklanıyordu.

Bütün bunlar CHP için talihsiz, benim için talihli gelişmelerdi. Hızla bilinçleniyor, okuduklarımla pratik arasında kolayca ilişkiler kurabiliyordum.Artık yuvarlak sözlerin boşluğunu daha iyi anlıyordum. "Ne ezilen, ne ezen" demekle hiç bir şey çözümlenmiyordu. Sorun, kimden yana olduğunu açıkça ortaya koymaktı. Devrimci ilkeler olmadan ve bu ilkeleri özümlemiş yöneticiler olmadan devrimci politika olmuyor, halk yönetimi parti içinde bile söz konusu olamıyordu. Son programın taslağı elime geçtiğinde artık benim için herşey çok açıktı. Son program bir şiirdi. Ama halk, ezilen, sömürülen emekçi sınıflar bizden şiir değil, çözümler bekliyordu. Programda nasıl sorunlarına hiç bir cevap verilmiyor, sorunun özü yuvarlak laflarla geçiştiriliyordu.

İktidar için de olsa, ilkelerden ödün verilemez. Hiç çekinmeden düşüncelerimi üst kademe yöneticilerine anlatıyordum. Aldığım cevaplar hep aynı oluyordu: "Biz iktidara yürüyen bir partiyiz, bunlara bizde katılıyoruz ama, söyleyemeyiz, çünkü bize oy kazandıracak çevrelerin desteğini kaybederiz."

İşte son Kurultaya bu birikimle ama çok rahat gittim. Çünkü kesin kararımı vermiştim...

Sosyalist Yarın ● Baykal grubu sizin için bir umut değilmiydi ?

Solmaz Gülen Belici ● Kesinlikle hayır. Çünkü, Baykal karanlık bir adam. Hiçbir zaman ne düşündüğünü ne yapmak istediğini açıkça söylemedi. Aksine, Kurultayda Genel Merkezle uzlaştı. Kurultayın ilk günü olanlar, kararımı iyice perçinledi. CHP sosyalist bir parti olamazdı. Oysa emekçilerin tek kurtuluşu sosyalizmdi. CHP hiçbir zaman emekçilerin partisi olamazdı. Yapısı ve mekanizması buna engeldi.

Sosyalist Yarın ● Bildiğiniz gibi tam beş tane sosyalist parti var. SP, TİP, TSİP, TEP ve Vatan Partisi. Siz niçin Sosyalist Partiye(SP) girdiniz ?

Solmaz Gülen Belici ● Benim bildiğim üç sosyalist parti var. Bunlar SP, TİP ve TSİP. Diğerlerinin adı var ama kendileri yok galiba. Ben tam altı ay boyunca bu üç partinin tüzük ve programlarını kelime kelime inceledim. Bu tüzük ve programlarda yazılanları sosyalizm hakkında okuduklarımın ve CHP içinde edindiğim deneylerin terazisine vurdum. Benim görüşlerime, düşüncelerime en yakın şeyleri SP'de buldum.

Çağımızda bağımsızlık mücadelesi sosyalizm için mücadelenin bir parçası. Ancak sosyalist mücadele, bağımsızlık için mücadele olabiliyor. Bunu en açık biçimde vurgulayan tek parti SP.

Sosyalizme geçiş biçimini ve sosyalizmin evrensel ilkelerinin ışığında sosyalizmin gerçekleştirilmesini, belirleyen temel öge bana göre her ülkenin kendine özgü koşulları. Bu koşullar her ülkede farklı olacağına göre Türkiye için hiç bir sosyalist modeli uygulamak söz konusu olamaz. Bu bilimsel gerçeği gören ve bunu programında en ince ayrıntılarına inerek açıklayan, savunan tek parti SP.

CHP deneyi bana parti içinde tabanın söz ve karar sahibi olmasının dileklerle, nutuklarla gerçekleştirilemeyeceğini çok açık bir biçimde gösterdi. Bunu isteyenler, bunu savunanlar bunun için mutlaka somut önlemler getirmelidirler. SP programında bu yönde getirilen ilkeler, tüzükte somutlaşıyor, hayata geçiriliyor. Parti yönetim kadrolarında görev alacakların 2/3 ünün mutlaka kol emekçisi olması, görev alanlarin iki dönem üstüste seçilememeleri, partide emekçilerin mutlak egemenliğini sağlayan ve bürokratik yozlaşmayı önleyen tüzük hükümleri. Bence emekçilere ve sosyalizme olan inancın kesin, tartışmasız kanıtları bunlar. Ve öteki sosyalist partilerin hiç birinde bu önlemler düşünülmemiş.

Sosyalizmin bilimselliği tartışılmaz. Ama bu, dünyada değişik sosyalizm uygulamalarının olduğu gerçeğinin yadsınması demek olamaz. Bu nedenle sosyalist bir partinin programında, sosyalizm deyince neyin anlaşıldığının açık seçik belirtilmesi gerekiyor. Bunu da sadece SP yapmış. Öteki partilerin programlarının hiç birinde bu yok.

CHP'ye ailemin etkisi ile girmiştim. SP saflarına kendi bilincimle katıldım. SP'ye girdikten sonra gerçek bir emekçiler partisinin nasıl olması gerektiğini daha iyi anladım. Bölgemdeki, partimin diğer il örgütlerini tanıdım. Gördüm ki tüzük hükümleri lafta kalmamış. İl örgütlerinin yönetiminde gerçekten gerçek emekçiler, kol emekçileri egemen. Bunlar herşeye göğüs gererek çalışıyorlar. Emekçi oldukları için partiye bina bile tutamıyorlar ama yılmıyorlar....

Sosyalist Yarın ● Türkiyede kadınların siyasete katılmaları ve genelde kadın sorunu hakkında neler düşünüyorsunuz ?

Solmaz Gülen Belici ● Kadınlar Türkiye de ikinci sınıf vatandaş. Burjuva kadınları içinde,emekçi kadınlar için de bu böyle. Ama emekçi kadınlar çifte sömürü altında. Hiç unutmam Ecevit, ABD gezisi sırasında bir Amerikalı genç kızın Türkiye'deki kadın-erkek eşitliği konusundaki sorusunu, "Türkiyede kadın-erkek eşitliği kanunlarla sağlanmıştır" biçiminde cevaplandırmıştı. Ne zavallı bir yaklaşım. Kanuni, ilkesel çözümler çözüm değil aslında. Kadının ekonomik özgürlüğü sağlanmadıkça, kadın-erkek eşitliği boş bir hayal.

Kadınların Türkiyede siyasal hayata katılımı çok az. Kadınlar politika dışına itilmiş. Kadının politikaya katılması, çevresini yırtmakla eş anlamlı.